

Ikke tilpasset behovene

Frem mot 2030 er det ventet at kraftoverskuddet som finnes i Nord-Norge blir spist opp og at det blir et kraftunderskudd. Vi har snakket med Erling Dalberg, konserndirektør for marked og teknologi i Troms Kraft, om hva som kan gjøres.

Side 12 og 13

Mangler overføringskapasitet

- Vi kommer oss ikke videre med Raggo-vidda 3 fordi det mangler overføringskapasitet i sentralnettet inn til Varangerbotn, forteller utviklingsdirektør Guro Brandshaug i Varanger Kraft.

Side 14

Påvirker omdømmet

Da Marianne Sivertsen Næss i vinter avløste Cecilie Myrseth som statsråd i Fiskeri- og havbruks-departementet, overtok hun også Norges ambisjoner om at fiskeri og havbruk skal vokse i verdi.

Side 32 og 33

Vellykket industrisatsing

Bodø er ikke mest kjent for sin industri, men midt i byen ligger en suksesshistorie. Daglig leder Aleksander Lyngved Pedersen i Salten Salmon AS har vært med fra første dag.

Side 26

De største kraftselskapene i Nord-Norge:

Pris-smell for Troms Kraft

Kun i Nordnorsk Rapport!

Troms Krafts ambisjoner om å være en betydelig kraftleverandør langt utenfor egen landsdel ga selskapet en skikkelig smell i 2023. På ett år forsvant 25 prosent av driftsinntektene som gikk ned fra 7,7 milliarder kroner i 2022 til i underkant av 5,8 milliarder i 2023.

Les mer på side 6 og 7

Interessant om fiskeeksporten i nord

Les om milliardverdiene produsert sist år innen sjømat-industrien i henholdsvis Nordland, Troms og Finnmark.

Les mer på side 18, 19 og 20

Tørris. Iskaldt, men effektivt.

Tørris

- Hemmer bakteriologisk vekst
- Frysing av mekaniske deler

Superkjøling av fiskeprodukter

- Lagring og transport av fisk
- Frakt- og miljøbesparelser
- Holdbarhet, stabil temperatur

Tørrisblåsing

- Rengjøring av skip, motorer m.m.
- Effektiv, skånsom, miljøvennlig
- Bakteriedepende

KRYONOR.

Kryo Nor AS
Strandveien 10 • 9050 Storsteinnes
Telefon: 94 16 37 03 • www.kryonor.no

Hvem eier vinden?

■ Nei, dette er ikke et kvasi-filosofisk facebooksitat kreditert en eller annen obskur mystiker eller for lengst henfaren indianerhøvdning, men et seriøst spørsmål rettet til norske nærings- og skattemyndigheter.

■ Landbasert vindkraft er allerede en stor og stadig voksende næringssektor i Norge, og er utpekt som en av nøklene om vi skal lykkes med en grønn omstilling. Næringen er kontroversiell: Motstanderne argumenterer gjerne med at møllene er som visuell forsøpling å regne og legger beslag på norsk natur, mens andre lar vissheten om at her produseres det ren, klimavennlig energi og skatte kroner til statskassen, veie tyngre enn lokale visuelle og miljøhensyn. For mang en kommunedirektør har utbyggere og lobbyisters løfter om

arbeidsplasser og muligheter for eiendomsskatt vært viktigst når innstillinger skulle skrives. Men hva skjer om man kikker litt nærmere på argumentasjonen?

■ Om dette er visuell forsøpling, er en smakssak, men at vindmølleparker er arealkrevende og ofte legges til villmark/utmark, er en kjennsgjerning. Men er dette ren og klimavennlig energi? Når utbyggerne vil ha tillatelser og konsesjoner, oppgis gjerne vindparkens produksjonskapasitet i hvor mange husstanders forbruk dette vil dekke. I noen tilfeller er dette helt reelt, men når hele produksjonen er forhåndsolt til multinasjonale tech-giganter og blir brukt til kryptomining og kattevideoer - er det fortsatt et miljøtiltak?

■ Norske vindkraftselskaper

generelt er ryddige og ordentlige, men da "Exit" i tredje sesong viste hvordan utenlandske spekulanter "håver inn på norsk natur," var ikke dette fri fantasi fra tekstforfatterne. Sekvensen var skrevet med hjelp av Økokrim og organisasjonen Tax Justice Norge (TJN), sistnevnte står bak rapporten "Vindkraftens skyggesider." Rapporten viser at 40 prosent (16 stk) av norske vindkraftverk i drift, eies eller finansieres gjennom skatteparadis. Disse skatteparadisene (Luxembourg, Caymanøyene, Sveits og Nederland) er på topp 10-listene til Financial Secrecy Index og Corporate Tax Haven Index – som rangerer verdens mest skadelige skatteparadis. Andelen av vindkraftproduksjonen som eies eller finansieres fra skatteparadis er 42 prosent. Videre har de utenlandske vindkraftverkene

42 prosent høyere finanskostnader, som inkluderer betaling av renter, per lånte krone, enn de norskeide.

■ En metode som ofte brukes er at vindparken bygges av ett selskap, finansiert med lån fra et annet selskap i samme konsern. Siden renter kan trekkes fra på skatten, settes renten så høy at det ikke blir noe igjen å betale skatt av i Norge, mens utlånsselskapet er registrert i et skatteparadis - og slipper skatt der også. Dette er selvfølgelig en forenklet fremstilling, det finnes regelverk som skal forhindre slike skattekonstruksjoner, men det finnes alltid smutthull for den som har flinke nok advokater. Og dette er bare en av måtene det gjøres på.

■ TJN har derfor laget en liste

med anbefalinger for hvordan myndighetene kan få bukt med uvesenet, pålegge selskapene å oppgi detaljer om eierforhold og finansiering, publisere økonomiske nøkkeltall, stramme inn på noen unntaksregler, gjøre det vanskeligere for konserner å internfinansiere utbygginger, etc.

■ Den siste av TJNs anbefalinger er det som skjer fra og med i år: Å innføre grunnrenteskatt for vindkraftsektoren, fordi "lønnsomheten tilsier at Norge bør innføre grunnrenteskatt og dermed sikre fellesskapet en rettferdig andel av inntekten for vindkraft." For hvem er det egentlig som eier vinden?

Innhold

Nr. 3 - 2024

- Står på så lenge noen vil ha oss	3	Fiskeri og havbruk	
Generelt		Nordland - størst i nord	18
Bedriftsprofil: - Et nytt og framtidrettet kraftselskap	4	Troms opp 180 prosent	19
Ingen skatt å spare på holdingselskap	5	Massiv eksportvekst i Finnmark	20
Kraft og energi		EU-press mot norske kvoter	21
De største kraftselskapene i Nord-Norge:		Egil Kristoffersen & Sønner AS:	
Pris-smell for Troms Kraft	6	Tradisjonsrikt selskap med blick mot fremtiden	22
Finnmark: Luftig kraftløft	8	Forsiktig optimisme i nord	24
Slik skal vindkraften beskattes	10	Sterk i troen	25
Prisområdet NO4 i Nord-Norge: Kraftsystemet		Vellykket industrisatsing	26
- ikke tilpasset behovene	12	Flere vil drive med oppdrett	27
Mangler overføringskapasitet	14	Dette er lakseskatten	28
Kraftselskapene i Nord:		Setter pris på oppdrettslaksen	28
Skatteregningen til himmels	15	Investeringsprosjekter fremdeles på vent	29
Generelt		Frisk kapital setter fart på steinbiten	30
Samarbeid skal styrke industrien	17	Fikk nei for 25 år siden. I dag er han sjef.	31
		Fiskeriministeren:	
		Syk fisk påvirker omdømmet	32
		EU trenger mer kunnskap om Nord-Norge	34

Vi siterer

"Lenin skal ha sagt at den mest effektive måte å undergrave det kapitalistiske samfunn på, var å uthule dets valuta. Via en vedvarende inflasjon kan staten, uten at noen legger merke til det, stille konfiskere en vesentlig del av borgernes penger. Lenin hadde altså rett."
- John M. Keynes, britisk økonom (1883-1946)

"Jeg tror ikke du får som du fortjener. Du får det du forventer. Si at du ønsker deg en Porsche 911, men forventer du å få det? Nei. Det som er viktig, er å få forventningene til å bli like sterke som ønsket ditt. Først da oppnår du det du ønsker."
- Inger Ellen Nicolaisen, norsk frisørkjedesjef

"Jeg ville drept for en Nobels fredspris."
- Steven Wright, amerikansk komiker, skuespiller og forfatter

I gamle daga

I gode gamle daga, så va Bardufoss hovedflyplass før Nord-Norge. SAS skulle sende sin første maskin med flyvertinne nordover fra Oslo te Bardufoss....

Flyet tok av, og det kom sæ opp i lufta.....flata ut og lå dær fint og rolig i marsjhøyde..... Den blonde, vakre flyvertinna trådte i kraft med sine tjenester, serverte kaffe og te til passasjerene....

Alle var riktig så fornøyde...

Mens flyvertinna serverte, tok kapteinen og orienterte flypassasjerene hvor de befant seg, flytider, osv., osv...

Etter den seansen glemte desverre kapteinen å slå av mikrofonen, slik at alt som ble sagt i cockpit gikk utover høyttalerene i kabinen...

Andreflygern spør kapteinen...: "Ka skal du gjør når du kjæm te Bardufoss?"...

"Jo", sir kapteinen, "æ skal aller først sætt mæ å dass å drite"...

"Æ e så dritatrængt at du ane ikkje"....

"Jaja", sir andreflygern, "men ka skal du etter det?"

"Æ tenkt æ sku ta med ho flyvertinna med mæ inn på hotellrommet, og kos mæ litt med ho"....

Flyvertinna stod langt bak i flyet, og panikken holdt på å ta ho... Ho la på sprang fremover midtgangen.... Nesten fremme så snävva ho i nokka handbaggasje og gikk på trynet i midtgangen...

Selvfolgelig satt det en senjaværing i setet rett ved dær ho datt...

Han bøye sæ ned mot flyvertinna å sir: "Hør, snuppa, du skal bare ta det helt med ro, han sa jo han sku skite først."

NORD-NORGES
NÆRINGS-
LIVSAVIS

NORDNORSK RAPPORT

ISSN 2535-793X

UTGIVER REDAKSJON

Utgiver
Nordnorsk Rapport AS

Ansvarlig redaktør
Dag Danielsen

Tlf. 48 42 94 72
dag@nnrapport.no

Journalister

Jonas Ellingsen
Edd Meby
Bjørn Tore Bjørsvik
Knut Ørjasæter

ANNONSER GRAFISK PRODUKSJON

Markedskonsulenter
Mette Bårdsen
Tlf.: 96 70 21 09
mette@nnrapport.no

Layout / produksjon
AADX Reklame
Tlf. 911 69 930
post@aadx.no

Trykk

Amedia Trykk, Lillestrøm

ABONNEMENT ADRESSE

Abonnement
Tlf. 40 03 74 00
abo@nnrapport.no

Årsabonnement
kr 1700,- pr. år

Postadresse
Mikael Olsensveg 52,
9022 Krokeldalen

Forretningsadresse
Styrmannsveien 13,
9014 Tromsø

Hjemmeside
www.nordnorskrapport.no

- Står på så lenge noen vil ha oss

For 25 år siden var Human Rights Service og redaktør (HRS) Rita Karlsen fra Stokmarknes nokså alene om å omtale innvandringens utfordringer. Nå drukner sakene fra Rights.no i den daglige nyhetsflommen.

Av – Jonas Ellingsen

- Ja, det er ras av nyheter nå. Den ene saken er verre enn den andre. Det er jo bra at mediene følger opp, men mye av dette er dessverre overfladisk nyhetsporno. Hendelser bare registreres på løpende bånd uten at man stiller spørsmål, formidler viktige tall eller prøver å analysere bakgrunnen for det som skjer, sier Rita Karlsen, daglig leder i HRS og ansvarlig redaktør for Rights.no.

Debatten løsner

Samtidig er hun glad for at den kneblede debatten rundt innvandring har løsnet. Til og med Erik Solheim har oppfordret sentrum-venstre til å utøve en realistisk innvandringspolitikk, dersom partiene ønsker å komme til makten de neste tiårene.

- Det tror jeg han har veldig rett i, det er bare å se den politiske utviklingen i Europa nå. Dessverre har det vært nesten umulig å kommentere forhold rundt innvandring uten at rasistkortet trekkes frem. Jeg vil derimot påstå at vi har svært lite rasisme i Norge, og at vi i hovedsak er et inkluderende folk med høy toleranse for andre kulturer. At unge og uredde politikere som Unge Høyre-leder Ola Svenneby og FpU-leder Simen Welle nå på saklig måte tar til orde for innstramming og en mer bærekraftig politikk på området, er et klart lyspunkt i disse tider, mener hun.

Look to Sweden

I noen år nå har vi bekymret oss over urovekkende TV-bilder fra Sverige, og samtidig tenkt at Norge med sine gode systemer for integrering ville styre klar av den utviklingen mediene har vist fra blant annet Stockholm og Göteborg.

Men på kort tid har gjeng-kriminalitet av hittil ukjente dimensjoner også blitt et problem også i Norge, inkludert den nordlige landsdel.

I Nordlys kan vi lese om politiets bekymringer knyttet til koblinger mellom svenske

kriminelle og miljøer i Tromsø. I midten av juni meldte Troms politidistrikt at svenske kriminelle nettverk utgjør den største kriminalitetstrusselen i Troms og Finnmark.

I VG nylig advarte den svenske statsministeren Ulf Kristersson Norge om å gjøre de samme tabbene som Sverige. Han innrømmer at den store innvandringen Sverige tillot fra 2015 har bidratt til økt kriminalitet, inkludert en sterk økning i dødelig vold.

- Vi har vært naive og ansvarsløse - og har ikke lyktes med integreringen, sier han.

- Det er ingen tvil om at vi har utfordringer. Vi har advart om dette i 25 år, og nå er vi ved et punkt der staa er åpenbar for de fleste. Spørsmålet er ikke lenger om vi har et problem, men heller hvordan vi berger stumpene, mener redaktør Rita Karlsen.

- Tross festtaler om integrering ser vi at det er minoriteter som ikke ønsker å bli integrert eller ta del i det norske samfunnet. De liker ikke våre verdier.

Og når vi spør oss selv hvilke verdier som ikke slår an, så møter vi oss selv i døra, siden vi har jobbet systematisk med å utsette vår egen kultur og identitet i et misforstått forsøk på å være gjestfrie og inkluderende. Det er virkelig en farse, legger hun til.

Fikk øynene opp

Rita Karlsen er født på Stokmarknes, og fullførte gymnaset på hjemstedet før veien gikk videre ut i verden. Den nord-

norske dialekten har hun holdt på, og den levner liten tvil om at vuggen sto i Vesterålen. Karlsen er utdannet cand. paed. fra Universitetet i Oslo og har arbeidserfaring blant annet som forsker på NIFU og metode-rådgiver i Riksrevisjonens forvaltningsrevisjonsavdeling. På slutten av 90-tallet møtte hun journalist Hege Storhaug, som allerede i 1992 hadde sin første reportasje i Dagbladet om tvangsekteskap. Storhaug er i dag informasjonsansvarlig i HRS.

- Hege viste meg en parallell virkelighet i Norge med kulturell og religiøs undertrykkelse og mishandling av kvinner og barn som jeg i min villeste fantasi ikke kunne forestilt meg. Jeg var rystet. Jeg tilbød å bidra med min kunnskap om stat og organisering, og var overbevist om at dette problemområdet ville utløse politisk engasjement og statlig støtte, forteller Rita Karlsen.

Duoen jobbet idealistisk og uten lønn i to år, frem til HRS fikk fast plass på statsbudsjettet i 2002. Støtten varte frem til 2021, da voksende og sterk kritikk fra en rekke politiske partier nådde et punkt der støtten ble avvirket.

- I starten hadde vi støtte fra venstresiden og da særlig fra SV. Støtten ble mer og mer lunken etter hvert som vi pekte på innvandringspolitikken og islam spesielt, som årsak til problemene. Vi opplevde så at FrP gjorde våre saker til partiets politikk på området, noe som naturligvis medførte at venstresiden distanserte seg enda mer fra oss. Men det var Erna som tok

STÅR PÅ: Smilet og latteren er aldri langt unna, selv om redaktør Rita Karlsen i Rights.no arbeider med et krevende og alvorlig felt. - Vi har advart om følgene av en feilslått innvandringspolitikk i snart 25 år. Det er ingen trøst i at vi har fått rett, sier hun. Foto: Rights.no

fra oss støtten i 2021, slik at en påtroppende rødgrønn regjering ikke skulle få æren for det, sier Rita Karlsen, og spanderer en god latter.

Forskning og utredning

HRS sitt arbeid er sentrert rundt innhenting av dokumentasjon, informasjon og analyse for å sette søkelys på ulike sider av innvandrings- og integreringsfeltet.

- Målet har vært at vårt arbeid skal bidra til å utløse mer forskning og utredning på dette feltet, noe vi har oppnådd en rekke ganger, forteller Karlsen. I 2015 stoppet imidlertid HRS utgivelsen av sine dyptpløyende publikasjoner. Et stadig travlere nyhetsbilde stilte større krav til nettavisen, løpende nyhetsformidling og oppdatering av sosiale medier.

- Under folkevandringskrisen i 2015 opplevde vi at norske politikere sto i kø for å overby hverandre i mottak av flykt-

ninger, helt uten å se konsekvensene. Vi gikk nok inn i en slags politisk depresjon etter det, medgir redaktøren.

HRS er i dag finansiert av private bidrag, som ifølge redaktøren utgjør nærmere to millioner kroner pr år.

- Det er like greit for oss. Vi har faktisk argumentert for at HRS burde tas av statsbudsjettet, forutsatt at det samme skjedde med de andre NGO'ene (Non-governmental organizations). Uavhengige og meningsbærende organisasjoner finansiert av staten? Det er jo meningsløst. Og vi skal liksom kritisere forholdene i Russland, sier Karlsen, fulgt opp av en ny, sprudlende latter over telefonlinja.

Hvor går veien videre for HRS?

- Vi har daglig telefoner fra folk som takker oss for jobben vi gjør. Vi klorer oss fast og står på så lenge noen vil ha oss, avslutter Karlsen.

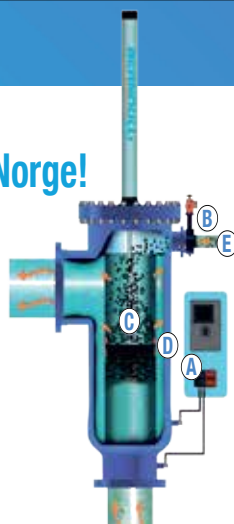
BERNOULLIFILTER

Det originale BernoulliFilter - solgt i 750 eksemplarer i Norge!

Et helautomatisk filter for ferskvann, sjøvann og prosessvæsker.

Filteret motvirker effektiv gjentetting og smuss på trykksatte system.

Teknologien i filteret utnytter Bernoullis prinsipp.

A Spylesekvensen startes enten av en timer-installasjon eller av en differanse-trykkvakt, før en blokkering av filter-innsatsen forårsaker vannreduksjon.

B Rengjøringen starter ved at spyleventilen åpnes og større partikler spyles ut.

C Under spylesekvensen føres en spesialformet disk montert på en pneumatisk sylinder inn i filter-innsatsen der den skaper et mellomrom mellom disken og filter-innsatsen.

D Vannhastigheten øker lokalt rundt disken samtidig som det statiske trykket minskes i samsvar med Bernoullis prinsipp. Dermed frigjøres partikler som har festet seg på filter-innsatsen.

E De løse partiklene forsvinner ut av filteret gjennom spyleutløpet.

Teknor
SYSTEM AS

Telefon 741 67 390 • www.teknor.no • norway@teknor.no

- Et nytt og framtidsrettet kraftselskap

Som administrerende direktør i InfraNord SA kan Oddbjørn Samuelsen se tilbake på en vellykket fusjonsprosess som har resultert i et nytt og framtidsrettet kraftselskap i Midt-Finnmark. – Det er all grunn til å se positivt på framtiden, sier han.

Etter å ha ledet Repvåg Kraftlag gjennom mange år følte Oddbjørn Samuelsen (63) seg helt klar for å også lede det fusjonerte kraftselskapet som endret navnet fra Midt-Finnmark Kraftlag SA til InfraNord SA etter årsmøtet.

- Ja, hvorfor dette navnet? Fordi vi jo arbeider med å sørge for samfunnskritisk infrastruktur i nord som gir stabilitet og forutsigbarhet for både næringsliv og enkeltpersoner i vårt store område, sier han.

Fusjon

I 2019/2020 pågikk prosessen med å få fusjonert fiberselskapene til Repvåg Kraftlag og Luostejok Kraftlag.

- Gjennom dette kom også ideen om å fusjonere våre nettselskaper. Etter hvert som ideen modnet falt det naturlig at også Nordkyn Kraftlag ble med. I løpet av prosessen ble det klart hvilke fordeler som ville følge av en fusjon, og i fellesskap kunne vi sørge for at en fusjonsplan datert 25. mai 2023 var en realitet, sier Samuelsen. Han sier at det på et tidlig tidspunkt i prosessen ble enighet om viktige roller de tidligere lederne skulle ha. Han ble selv administrerende direktør, Håvard Pedersen i Nordkyn Kraftlag ble nettdirektør for Area Nett, som er navnet på det nye nettselskapet. Lars Storelv fra Luostejok Kraftlag ble leder for utvikling og digitalisering i det nye selskapet.

Et større fagmiljø

- Hvorfor ble det en fusjon? Folk har jo hele tiden vært vant til å forholde seg til Repvåg Kraftlag som ble stiftet i 1948?

- Fusjonen ble til fordi vi ønsket å bedre beredskapen, bygge opp et større fagmiljø, og fordi norske myndigheter over tid har jobbet for at små enheter skal konsolidere for å bli større enheter innen kraftbransjen. Da var det helt naturlig for oss å slå oss sammen med naboselskapene våre. Vi opererer i det samme området, og vi har en felles klimaforståelse som utgjør

en styrke for oss. Som nytt selskap er vi nå omtrent like stor som Alta Kraftlag og større enn Hammerfest Energi. Dermed er vi mer likestilt når vi skal samarbeide. Vi har en felles forståelse for, og erfaring med, å operere i et svært stort geografisk område.

85 ansatte

Han sier at arbeidet med å skape en ny felles identitet for selskapet pågår for fullt.

- Det er viktig for oss å informere våre kunder om at de vil få det samme tilbudet som tidligere. De vil også nyte godt av at vi nå er et større selskap som står sterkere i markedet. Som et SA vil vi fortsatt oppfordre kundene våre; som også er våre eiere, om å delta i demokratiske prosesser som gir mulighet til å påvirke videre utvikling av selskapet. Mens det var 3645 eiere i Repvåg Kraftlag SA er det 7740 eiere i det fusjonerte kraftselskapet, opplyser han. Som tidligere er Oddbjørn Samuelsen sterkt opptatt av at folk deltar i den demokratiske prosessen som gir dem mulighet til påvirkning også av InfraNord SA.

- Jeg oppfordrer folk til å stille opp på valgkretsene. Det er her kundene velger sine representanter til årsmøtet, sier han. Det nye selskapet har 85 ansatte og er dermed blant fylkets største bedrifter. Man dekker også et veldig stort areal; i et ofte værhardt område.

"Kick off"

- Det fordres at vi har best mulig fagfolk. Vi har fått gode søkere til stillinger som vi har lyst ut. Med en fusjon har vi fått et større fagmiljø, og dette er nok noe som tiltrekker seg flere folk med den nødvendige kompetansen. Over to dager i januar var samtlige av de ansatte i det fusjonerte selskapet samlet til "kick off" i Honningsvåg. Da vi er en beredskapsbedrift, kunne vi ikke samle alle samtidig i Honningsvåg, så det ble to samlinger i uke 4. Gjennom det jeg fikk observert i løpet av de to samlingene er jeg ikke i tvil

Administrerende direktør i InfraNord SA, Oddbjørn Samuelsen, kan se tilbake på en vellykket fusjonsprosess som har resultert i et nytt og framtidsrettet kraftselskap i Midt-Finnmark. Foto: Geir Johansen

HR- og kvalitetsleder Hilde-Kristin Bertheussen (til venstre) og trainee Susanne Gamst hadde, sammen med Rune Johannessen fra Mentor AS, ansvaret for praktisk tilrettelegging av "kick off". Foto: Geir Johansen

I januar var samtlige av de ansatte i det nye selskapet på "kick off" på Corner i Honningsvåg. Foto: Geir Johansen

om at vi er et sterkt team som står godt rustet til å møte framtida, sier han.

Fortsatt fondsmidler

- Folk i lag og foreninger og innen lokalt næringsliv har jo satt stor pris på utdeling av fondsmidler fra Repvåg Kraftlag sitt overskudd. Bli dette videreført?

- I oktober 2024 er vi tilbake med utdeling igjen. Vi legger opp til at det skal bli to årlige tildelinger deretter. Siden tidligere Repvåg Kraftlag utgjør 53 prosent av verdien i det nye selskapet har vi i fellesskap blitt enige om at kundene i dette kraftlagets område over en periode på fem år skal få en litt større andel av fondsmidlene, sier han.

Godt humør og positiv framtidstro

- Med et større fagmiljø; inkludert ansatte med viktig klimakompetanse for vårt

område, står vi sterkere rustet for å til god rekruttering, for å kunne ha den beste beredskapen, og for å kunne ta større investeringer. Vi vil være i stand til å yte god service overfor våre kunder, og gjennom samvirkemodellen praktiserer vi stor grad av demokrati. Samlingen av de ansatte i januar var preget av godt humør og positiv framtidstro. Vi gleder oss til å ta fatt på veien videre, sier Oddbjørn Samuelsen.

...

Ingen skatt å spare på holdingselskap

Statsautorisert regnskapsfører Freddy Mikkelsen mener mange kaster bort penger på å starte holdingselskap.

Av – Edd Meby

- Det er et fordyrende ledd og du sparer ingen skatt, mener Freddy Mikkelsen, som eier og driver sitt eget regnskapsbyrå VSK regnskap AS og har kunder fra hele Norge.

Mor og datter

Et holdingselskap er et selskap som eier aksjer eller andeler i andre selskap. Men i stedet for å selge varer eller tjenester selv, eier et holdingselskap andeler i andre selskap som gjør det. Hensikten med et holdingselskap er altså primært å eie andre selskaper, normalt en konsernmodell der man har morselskap og datterselskap. Det er i dag 656.000 bedrifter i Norge, der 448.000 av dem har ingen ansatte. Norske holdingselskaper forvalter ifølge Statistisk sentralbyrå 52.6 milliarder kroner.

Hold dere unna

Mikkelsen mener mange bedriftsledere lar seg blende av en offensiv markedsføring av fordelene med holdingselskap.

- Når store og seriøse revisjonsfirmaer forteller om alle skattefordelene med holding, så er det fort gjort å gå i den fella, og jeg vet mange som i ettertid har angret stort. I det siste har jeg fått mange henvendelser fra kunder som vil starte holdingselskap og jeg sier; hold dere unna hvis formålet kun er å spare skatt. Det kan være fornuftig med holding i kompliserte selskapsstrukturer med ulike eiere og selskap. Noen av dem følger mine råd, andre ikke.

Vi kjenner kunden best

- Mange bedriftsledere vurderer den erfaring og kunnskap regnskapsføreren sitter på. Vi har daglig kontakt med kunden og kjenner den bransjen

kunden er i, i langt større grad enn et revisjonsfirma som normalt bare har kontakt med kunden én gang i året. Vårt fortrinn er at vi kjenner hverdagen til kundene og dermed kan gi dem bedre finansielle råd, sier Freddy Mikkelsen.

Sparer ikke skatt

Det er myten om skattesparing Freddy Mikkelsen først og fremst vil til livs.

- Holdingselskap er en skatteutsettelse, men gir ikke noe skattefritak. Uansett hvordan du organiserer selskapet eller selskapene dine, så må du til slutt ut med like mye i skatt. Den dagen du vil ta penger ut av et selskap, må du betale din skatt – uansett om du har organisert deg med et konsern og holdingselskap, eller ikke.

Dyrt og unødvendig

I tillegg peker regnskapsføreren på at det ikke er gratis - verken å opprette eller å drive - et holdingselskap.

- Har man i dag et aksjeselskap,

- Holdingselskap er et fordyrende ledd og du sparer ingen skatt, mener statsautorisert regnskapsfører, Freddy Mikkelsen.

Foto: Privat

og vil i konsernstruktur, så vil det normalt koste mellom 50-100.000. Selv om det ikke er særlig aktivitet i et holdingselskap, kan administrasjon, regnskap og revisjon fort komme opp i 20.000-30.000 kroner hvert år, og dette er penger mange kunne spart seg.

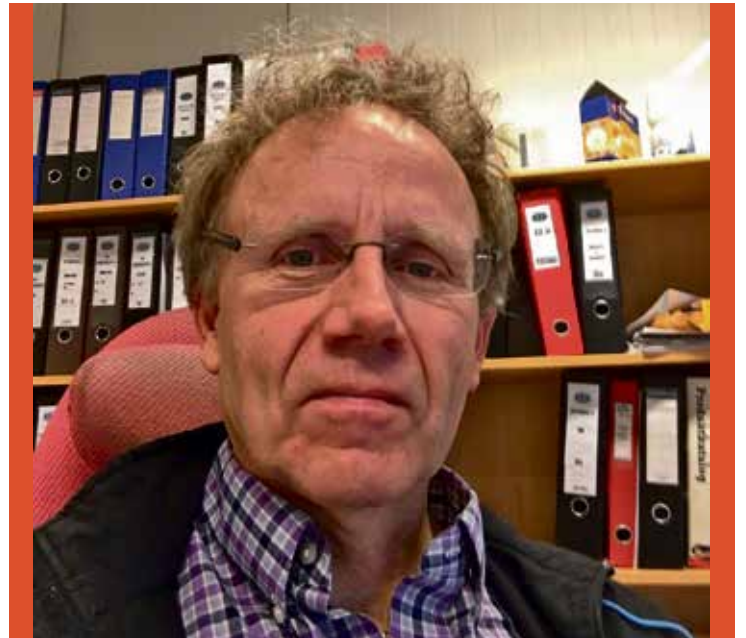
- Holdingselskap er dyrt og unødvendig?

- Ja, for de aller fleste er det slik.

Noen fordeler

Likevel ser han i noen tilfeller fordeler med konsernmodellen, spesielt i tilfeller der man har flere eiere og selskapene driver med flere typer virksomhet. Noen eiere vil investere og noen vil ta ut verdier.

- Har man flere eiere/holdingselskap til et hovedselskap, så vil det være hensiktsmessig når eierne har ulike motiver for å ta

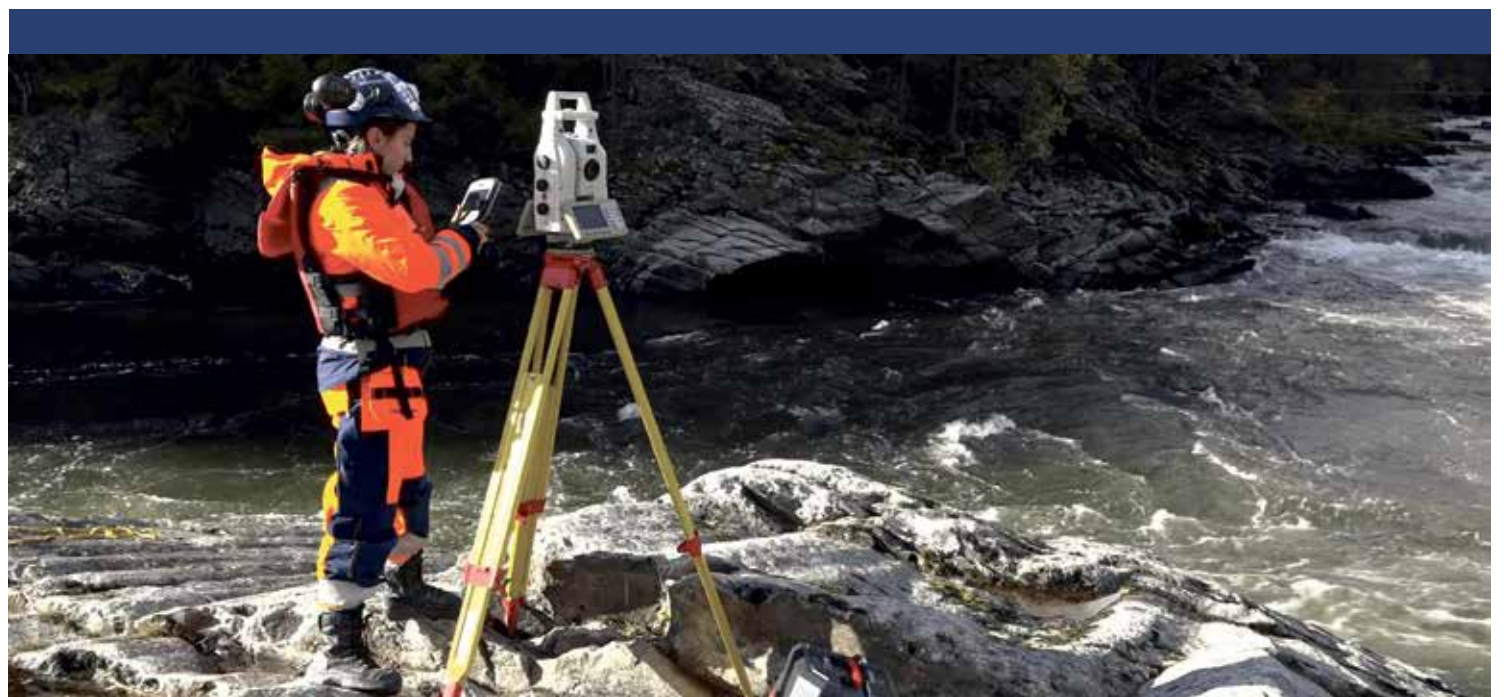
Holdingselskap

- Et holdingselskap er et selskap som eier aksjer eller andeler i andre selskaper. Holdingselskapet driver ingen egen form for drift eller virksomhet.
- Selskapet har funksjon som morselskap til et operativt datterselskap. Et holdingselskap har til tross for å være et aksjeselskap, en passiv og "stille eier"-rolle som en separat juridisk enhet.
- Holdingselskap kalles ofte for morselskap, det krever imidlertid at holdingselskapet eier 50% eller mer av aksjene i et annet aksjeselskap for å bære denne betegnelsen.
- Morselskaper fokuserer vanligvis ikke på egen virksomhet, men har kontrollende innflytelse på datterselskapene. Tilsammen utgjør mor- og datterselskaper et konsern.

utbytte, noen kan ønske penger til privat bruk, mens andre vil investere i næring. Det er også hensiktsmessig når en har flere døtre, og hvis en går med overskudd og en annen med

underskudd, så kan de hjelpe hverandre med konsernbidrag.- Men til syvende og sist.....?

- .....må alle betale samme skatt, holdingselskap eller ikke. ▶▶

Ekspertise som gir resultater

Skanska Survey er en landsdekkende totalleverandør av geomatikkjenester. Vår kompetanse dekker et bredt spekter av tjenester, fra tradisjonell landmåling, dokumentasjon til effektive robot og softwareløsninger. Vi har kapasiteten til å utføre oppdrag over hele landet. Vår erfaring med grønn bygging og bærekraft hjelper dine prosjekter for å møte dagens og fremtidens krav.

Les mer om våre tjenester og ledige stillinger på www.survey.skanska.no

SKANSKA

De største kraftselskapene i Nord-Norge: Pris-smell for Troms Kraft

Troms Krafts ambisjoner om å være en betydelig kraftleverandør langt utenfor egen landsdel ga selskapet en skikkelig smell i 2023. På ett år forsvant 25 prosent av driftsinntektene som gikk ned fra 7,7 milliarder kroner i 2022 til i underkant av 5,8 milliarder i 2023.

Av – Knut Ørjasæter

I 2022 utgjorde krafthandel vel 80 prosent av samlede driftsinntekter til Troms Kraft-konsernet. I 2023 var andelen falt til 70 prosent. Vi må huske på at 2022 ble regnet som et svært spesielt år i kraftbransjen med svært høye kraftpriser i store deler av Norge og Europa, blant annet som følge av Russlands invasjon av Ukraina.

Det er gjennom det heleide datterselskapet, Ishavskraft AS at Troms Kraft AS har blitt en av Norges største strømløseleverandører. I 2023 solgte Ishavskraft AS vel 9 TWh til privat- og bedriftskunder over hele landet, opp fra 7,5 TWh i 2022. Det

er en økning på 20 prosent. Ishavskraft har også opprettet kontorer i Alta, Oslo, Bergen og Kristiansand i tillegg til i Tromsø.

Selv om volumet av solgt kraft økte med 20 prosent falt omsetningen til Ishavskraft fra 6,1 milliarder kroner i 2022 til 4,1 milliarder i 2023. Hovedsakelig var dette som følge av lavere kraftpriser i prisområdene i Oslo-regionen. I tillegg var det relativt lite nedbør og andre hydrologiske forhold som trakk ned egenproduksjonen av vannkraft i Troms Kraft-konsernet fra 1011 GWh i 2022 til 965 GWh i 2023.

Selskapet begrunner selv omset-

ningsfallet i årsmeldingen som følger:

• *Hovedsakelig på grunn av lavere kraftpriser i de sørlige prisområdene. 2023 var et svakere hydrologisk år i Nord-Norge enn 2022, og dette ga noe lavere vannkraftproduksjon.*

Ishavskraft gjør Troms Kraft-konsernet svært sårbart for endringer i kraftprisene, og for 2023 var det prisutviklingen i områder utenfor egen region som medførte fallet i driftsinntektene. Nord- og Midt-Norge opplevde en økning i prisene fra 2022 til 2023. Størst var økningen i Nord-Norge. For resten av landet har imidlertid prisene vært lavere i 2023 enn i 2022, spesielt i Oslo- og Kristiansands-området.

Tross det kraftige fallet i fra 2022 til 2023 er driftsinntektene til Troms Kraft høyere i 2023 enn det de var i årene før 2022.

Tjente mer – bedret inntjeningen

Selv om driftsinntektene falt har selskapet tjent mer i absolutte tall i 2023 enn året før. Dette gjelder både for Troms Kraft som konsern og krafthandelsvirksomheten i Ishavskraft. Driftsresultatet for Troms Kraft-konsernet økte fra 754 millioner kroner i 2022 til 935 millioner i 2023. Tilsvarende økte driftsresultatet i Ishavskraft AS fra 84 millioner kroner i 2022 til 154 millioner kroner i 2023. Dette medførte at driftsmarginen for Ishavskraft gikk opp fra 1,4 prosent til

Gjennomsnittlig kraftpris i de ulike prisområdene i Norge (øre/kWh)				
	Kommune	2023	2022	Endring fra 2022
NO 1	Oslo	76,1	193,9	-60,8
NO 2	Kristiansand	90,4	212,8	-57,5
NO 5	Bergen	76,2	193,4	-60,6
NO 3	Trondheim	43,9	42,8	2,6
NO 4	Tromsø	34,2	25,0	36,8

Kilde: Troms Kraft

3,8 prosent. Tilsvarende gikk driftsmarginene for Troms Kraft-konsernet opp fra 9,8 prosent i 2022 til 16,1 i 2023.

Trekker samletall ned

Troms Kraft var det eneste av de 10 største nordnorske kraftselskapene som hadde fall i driftsinntektene i 2023 sammenliknet med 2022. Siden Troms Kraft er svært stor sammenliknet med de andre med 45 prosent av selskapenes samlede omsetning, medfører fallet til Troms Kraft et fall i de

samlede driftsinntektstallene på tre prosent. I 2022 sto Troms Kraft for i underkant av 60 prosent av de 10 største samlede driftsinntekter.

Nummer to på listen, Helgeland Kraft AS, er en tredjedel av Troms Kraft målt etter driftsinntekter. Fem av selskapene har driftsinntekter på under 10 prosent av driftsinntektene i Troms Kraft.

Bodø – alene med minus

Bodø Energi er det eneste av de 10 store som ikke tjener

Krafttransformatorer
opp til 500 MVA og 420 kV

Skillebrytere
fra 52 kV og opp til 420 kV

Måletransformatorer
- innendørs opp til 72,5 kV
- utendørs opp til 420 kV

Andre produkter:

- Vegg-gjennomføringer
- Støtteisolatorer
- Fordelingstransformatorer
- Reaktorer og spoler

Energia AS
Postboks 265, 3901 Porsgrunn
Tlf 905 59 152 / 940 08 537

firmapost@energja.no

www.energja.no

SKADEDYR

Fordel: Enkelt å bruke, økonomisk, dokumentert effekt, Ingen holdbarhetsdato på produkt.

Marked: Over 30 års erfaring i energi-bransjen USA, Tilpasset EU, Verdens patentert i over 30 år.

Produkt: Ifoam fyller hull og sprekker som stopper råte, fukt, sopp i trestrukturen. Sniffn Stop-maling/granulat holder råte, sopp, skadedyr på avstand. Ett komplett vedlikeholdssystem for energibransjen med dokumenterte tester. EU-testrapport på knekktest av stolper 2016. Mere info (video), besøk www.liveworkconsult.no

BESTILLING
Mail: ragnar@liveworkconsult.no - Mob.: 952 35 563
Live work Consult AS - Karoline Sandviksvei 6 - 1860 Trøgstad
Org nr. 998 312 493

De største kraftselskapene i Nord-Norge

Juridisk selskapsnavn	Omsetning (MNOK)				Vekst i omsetning i %				Driftsresultat (MNOK)				Driftsmargin i %				Resultat før skatt (MNOK)				Resultatmargin i %			
	2023	2022	2021	2020	2023	2022	2021	2020	2023	2022	2021	2020	2023	2022	2021	2020	2023	2022	2021	2020	2023	2022	2021	2020
Troms Kraft	5790	7704	5050	3506	-25	53	44	65	935	754	631	721	16,1	9,8	12,5	20,6	769	645	553	757	13,3	8,4	11,0	21,6
Helgeland Kraft	2060	1876	2004	1225	10	-6	64	68	467	327	386	156	22,7	17,4	19,3	12,7	388	215	338	188	18,8	11,5	16,9	15,3
Nordkraft	1524	1142	740	405	33	54	83	276	756	424	131	84	49,6	37,1	17,7	20,7	698	423	140	67	45,8	37,0	18,9	16,5
Varanger Kraft	843	703	711	517	20	-1	38	63	209	135	109	42	24,8	19,2	15,3	8,1	138	82	71	10	16,4	11,7	10,0	1,9
Salten Kraftsamband	820	820	785	380	0	4	107	116	446	439	397	71	54,4	53,5	50,6	18,7	455	339	418	5	55,5	41,3	53,2	1,3
Bodø Energi *)	515	438	522	917	18	-16	-43	-44	-15	-58	-16	289	-2,9	-13,2	-3,1	31,5	75	61	53	266	14,6	13,9	10,2	29,0
Lofotkraft	513	492	470	449	4	5	5	14	137	140	108	69	26,7	28,5	23,0	15,4	81	99	163	64	15,8	20,1	34,7	14,3
Ymber	338	171	257	225	98	-33	14	50	148	203	47	29	43,8	118,7	18,3	12,9	109	180	37	18	32,2	105,3	14,4	8,0
Alta Kraftlag	302	295	297	285	2	-1	4	6	28	58	39	26	9,3	19,7	13,1	9,1	36	205	43	29	11,9	69,5	14,5	10,2
Vesterålskraft **)	237	216	210	185	10	3	14	28	65	47	27	15	27,4	21,8	12,9	8,1	49	36	22	38	20,7	16,7	10,5	20,5
	12942	13346	10539	7624	-3	27	38	70	3176	2364	1793	1461	24,5	17,7	17,0	19,2	2798	2044	1773	1375	21,6	15,3	16,8	18,0

Kilde: Selskapene

Resultatmargin er resultat før skatt i prosent av omsetningen

*) inkluderer gevinst ved salg av Nordlandsnett i 2020 på 180 millioner kr.

**) eid 46 prosent av Lofotkraft og resten av Sortland kommune direkte, og gjennom heleide Vesterålen Energi AS

Det er gjennom det heleide datterselskapet, Ishavskraft AS at Troms Kraft AS har blitt en av Norges største strømleverandører. Foto: Dag-Håvard Danielsen

Salten Kraftsamband har eldre nedskrevne vannkraftanlegg som gjør at selskapet i tråd med tidligere ligger på inn-tjeningstoppen blant kraftselskaper i Nord-Norge.

1,5 milliarder. Det nærmer seg en tredobling. Årsaken finner vi hos selskapets ledelse med Eirik Frantzen i spissen som har store ambisjoner fremover der prosjektutvikling blir sentralt. Målet er at Nordkraft skal være sentral i det grønne skiftet i nord. Stort overskudd av fornybar energi i enkelte områder innebærer et konkurransefortrinn for kraftkrevende industri. Sammen med strategiske, industrielle partnere vil Nordkraft bruke sin kompetanse innen kraftproduksjon til å utvikle muligheter innen elektrifisering og digitalisering. Samarbeidet skal sikre at overskudd av kraft lokalt i Narvik ikke skal forlate landsdelen.

Nordkrafts ambisjoner er konkretisert i et samarbeid med Aker Horizons. Det er etablert et felleseid selskap, Aker Narvik, der Nordkraft eier 20 prosent og Aker Horizons resten. En allerede i gang med klargjøring av tomt og teknisk infrastruktur for etablering av kraftintensiv industri. Målet er å etablere industri nær der kraft er tilgjengelig.

Utfordringene for videre vekst fremover vil være mulighetene for å få tak i nødvendig kapital. Her er samarbeidet med Aker-systemet viktig.

penger på drift der konsernet tapte 15 millioner kroner i 2023. Problemene ligger blant annet i Frost Kraftentreprenør AS der det har vært omstilling og skyhøyt sykefravær. Frost Kraftentreprenør er en totalleverandør innen utbygging og drift og vedlikehold av elektrisk infrastruktur og fiber. Selskapet eier Bodø Energi 51 prosent av sammen med Troms Kraft som har 49 prosent av aksjene.

Egen anleggsvirksomhet som skal stå for utbygging og vedlikehold av elektrisitetssystemet har vist seg å være dårlig butikk for de som har satset på dette. Det har vært store forventninger til store investeringer og vedlikeholdsoppdrag i nettvirksomheten i kraftbransjen, forventninger som ikke har holdt. Oppdragene har uteblitt. Det har

medført behov for nedskalering og omorganisering med uro og høyt sykefravær som følge.

Tiltakene gjennomført i 2023 har begynt å virke, ifølge Bodø Energi og Frost Kraftentreprenør selv. I siste årsmeldingen til selskapene som nylig er blitt offentliggjort står det om anleggsvirksomheten:

Omsetningen har steget siden fjoråret og driftskostnadene er betraktelig redusert. Sykefraværet har en nedadgående trend og virker positivt på omsetningen.

Frost Kraftentreprenør sitt driftsresultat for 2023 endte på minus 5,4 millioner kroner mot minus 35,2 millioner i 2022.

Tre på topp

Tre selskaper skiller seg ut

på lønnsomhetstoppen. Salten Kraftsamband AS, Nordkraft AS og Ymber. Salten Kraftsamband har eldre nedskrevne vannkraftanlegg som gjør at selskapet i tråd med tidligere ligger på inntjeningstoppen blant kraftselskaper i Nord-Norge.

For Ymber ble det i forbindelse med utkjøp av minoriteten i Kvænangen Kraftverk AS i 2022 gjennomført en oppdatering av estimatene knyttet til virkelig verdi av kraftverkene. Reversering av avskrivninger på merverdiene ga en forbedring i konsernets årsresultat med 162,7 mill. kr i fjor. Altså er dette regnskapstekniske forhold der anlegg har vært bokført til lave verdier i forhold til faktiske verdier der en oppskrivning av verdiene slår svært gunstig ut i regnskapene.

For Nordkraft er det inntekter fra prosjektutvikling, som bidrar mest til å sette fart i Nordkraft-konsernets gode resultater.

Innen prosjektutvikling som relativt nylig er skilt ut som eget forretningsområde, har inntektene økt fra 3,6 millioner i 2021 til 270 millioner i 2022 og til over 300 millioner kroner i 2023.

For Nordkraft er kraftsalg til sluttbrukere en vesentlig mindre andel av total virksomhet enn for Troms Kraft. Den utgjør bare en tredjedel av konsernets samlede omsetning i 2023 på 1,5 milliarder kroner. I 2023 utgjorde kraftsalg 525 millioner kroner.

Nordkraft - en vekstvinner

Fra 2020 til 2023 har Nordkraft økt omsetningen fra i overkant av 400 millioner kroner til over

Norskproduserte rister og spjeld

- Prosjektering og dimensjonering
- Dører og trafovegger
- Vifter og regulering
- Klassifiserte Innbruddssikre rister
- Eksplosjonssikring

Kontakt oss for mer info på:

post@stravent.no // Tlf. 70 26 08 35

STRANDA
VENTILASJON

Totalleverandør av ventilasjonsløsninger for maskinsal og traform

www.stravent.no

Finnmark: Luftig kraftløft

Det blåser mye i store deler av Finnmark. Fremover er det vindkraft som skal redde industri og forbrukere når behovet for mer kraft melder seg i Finnmark. 25 av 26 prosjekter som er vurdert i forbindelse med hurtigsporet for mer kraft i Finnmark er vindkraft og ett er vannkraft.

Av – Knut Ørjasæter

Det hele startet i august i fjor da regjeringen annonserte et «Kraft- og industriløft for Finnmark», som en viktig del av arbeidet med å styrke industri og skape arbeidsplasser i nord. Det ble blant annet vist til manglende nettkapasitet og en anstrengt kraftsituasjon. Det har også en viktig sikkerhetspolitisk rolle da tilgang til mer kraft og bedret nettkapasitet vil sikre systemsetting og bosetting i regionen.

Den sterke kritikken etter at regjeringen sørget for at gassanlegget til Equinor på Melkøya skal få strøm fra land fremfor bruk av egenprodusert strøm fra gasskraftverk har hatt stor

betydning og bidratt til å initiere kraftløftet. Elektrifisering av Melkøya vil alene medføre at mellom 3.5 og 4 Twh forsvinner i kraftsuget til en bruker, Melkøya-anlegget. Det øker også dramatisk behovet for utbygning av mer kraft i Finnmark.

I oppfølgingen av industri- og kraftløftet skulle Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) prioritere konsesjonssaker i Finnmark og det skulle etableres et hurtigspor for å få søknader behandlet. Det ble satt en frist til 22. april i år for å melde inn planer om ny kraftproduksjon i fylket. Innen fristen fikk NVE inn 26 prosjekter der alle med ett unntak gjaldt utbygging av vindkraftverk.

Kraftløftet i Finnmark

Vinnerne				Søkt produksjon		Søkt effekt	
1	Nordkyn vindkraftverk	Statkraft	Lebesby/Gamvik	2300	GWh	600	MW
2	Bjørnviktuva vindkraftverk	Fortum Nordkraft Vind DA	Lebesby/Gamvik	1700	GWh	500	MW
3	Oksefjorden vindkraftverk	H2Carriers	Lebesby/Gamvik	3996	GWh	950	MW
4	Skjøtningsberg vindkraftverk	Aneo AS	Lebesby	1560	GWh	420	MW
5	Svarnakken vindkraftverk	Troms Kraft Vind AS og Green Nordic AS	Lebesby	1400	GWh	400	MW
6	Kjøllefjord vindkraftverk	Statkraft	Lebesby	560	GWh	170	MW
7	Laksefjorden vindkraftverk	Fred Olsen Renewables AS og Finnmark Kraft	Lebesby	1600	GWh	450	MW
8	Hamnefjell vindkraftverk	Finnmark Kraft	Berlevåg/Båtsfjord	650	GWh	166	MW
9	Rubbedalshøgda vindkraftverk	H2Carriers	Berlevåg/Båtsfjord	2400	GWh	600	MW
10	Skarvberget vindkraftverk	Fortum Nordkraft Vind DA	Porsanger	600	GWh	200	MW
11	Reinelva vindkraftverk	Fortum Nordkraft Vind DA	Nordkapp	600	GWh	200	MW
12	Alta Kraftverk med en 3. turbin	Statkraft		100-150	GWh	120	MW
Samlet for vinnerne av 1. runde				17466-17516	GWh	4776	MW

Taperne				Søkt produksjon		Søkt effekt	
1	Raggovidda/Rákkoočearru 4 vindkraftverk	Varangerkraft hydrogen AS	Berlevåg	1360	GWh	400	MW
2	Skallhalsen vindkraftverk	Varangerkraft hydrogen AS	Vadso	513,4	GWh	151	MW
3	Sandfjellet vindkraftverk	St1 Norge AS	Lebesby/Gamvik	2550	GWh	750	MW
4	Slettjellet vindkraftverk	Statkraft	Gamvik	6800	GWh	2000	MW
5	Stjerneøya vindkraftverk	DVLP AS	Alta/Hasvik	3400	GWh	1000	MW
6	Nordre Sørøy vindkraftverk	St1 Norge AS	Hammerfest	680	GWh	200	MW
7	Nordre Seiland vindkraftverk	DVLP AS	Hammerfest	1020	GWh	300	MW
8	Dønnesfjord II vindkraftverk	Enercon og Vento Ludens	Hasvik	612	GWh	180	MW
9	Dønnesfjord 2 vindkraftverk	NTE Energi AS	Hasvik	748	GWh	220	MW
10	Adamselv vindkraftverk	Statkraft	Lebesby	2040	GWh	600	MW
11	Davvi vindkraftverk	Grenslandet DA og St1 Norge AS	Lebesby	2720	GWh	800	MW
12	Kvaløya vindkraftverk	Statkraft	Hammerfest	1020	GWh	300	MW
13	Kvaløya vindkraftverk	Fortum Nordkraft Vind DA	Hammerfest	1700	GWh	500	MW
14	Kokelv vindkraftverk	Aneo AS	Hammerfest	680	GWh	200	MW
Samlet for taperne av 1. runde				25843,4	GWh	7601	MW

Kilde: NVE

Antall prosjekter mer enn halvert

Nylig ble første steg og første utsling gjennomført. I den forbindelse ble en liste over prosjekter som skulle behandles videre offentliggjort. NVE-sjef Kjetil Lund uttalte ved offentliggjøringen:

- Av de 26 meldingene som kom inn, tar vi nå 12 prosjekter videre til neste steg i konsesjonsbehandlingen. Selv om vi nå mer enn halverer lista, er dette fortsatt langt flere prosjekter enn det er realistisk å gi konsesjon til. Denne første silingen av prosjekter er gjort for å redusere belastningen på alle parter. Selv med en oppgradering av kraftnettet vil det

kun være mulig å bygge noen få nye prosjekter i Finnmark de neste årene. I tillegg vil det være begrensninger av hensyn til samlet belastning på natur og miljø og samisk kulturutøvelse.

De 14 prosjektene som nå nedprioriteres, vil ikke bli tatt til behandling, og vil ikke bli tatt videre til neste steg som også omfatter å bli sendt på høring.

Ser en på listen over prosjekter som det skal arbeides videre med utgjør de 40 prosent av samlet søkt produksjon for alle prosjektene. Utvidelse av vannkraftverket i Alta utgjør under 1 prosent av søkt produksjon for de prosjektene som har

kommet videre til neste runde av utslingsprosessen.

Følgende kriterier ble lagt til grunn ved første siling:

- Kommunens planer for iverksettelse av prosessen med områderegulering der prosjektene var planlagt.
- Graden av prosjektets samsvare med Finnmark fylkeskommunes regionale plan for vindkraft
- Prosjektets dokumentasjon mht. medvirkning fra reinndrift – i tråd med stortingsmelding om vindkraft på land.
- Annet tilgjengelig kunnskapsgrunnlag med betydning for gjennomføring av prosjektet, herunder: Forsvarsinteresser, innpass i kraftsystemet, kunnskapsgrunnlaget bak nasjonal ramme for vindkraft, verneplan for vassdrag, vurderinger gjort i tidligere konsesjonsvedtak i samme eller tilstøtende områder.

Veien videre

I neste steg i prosessen skal 11 vindkraftmeldinger basert på vinnerprosjektene sendes ut på en første høringsrunde. Det skal skje i september. Målet med den første høringen er å få innspill på hvilke temaer som må utredes nærmere for hvert enkelt prosjekt. I høringsrunden vil det også holdes folkemøter og konsultasjonsmøter.

- Siden det er mange prosjekter som skal høres på samme tid, vil NVE sette en lengre høringsfrist enn normalt, uttalte

NORPEC
NORWEGIAN PROTECTION ENGINEERING COMPANY

SIKRER FREMTIDIG KRAFTFORSYNING

- Relevans og kontrollanlegg
- Spenningskvalitet
- Høyspenningsanlegg
- Analyser, prosjektering, utførelse og service

NORPEC AS
Tlf. 32 84 90 00
E-post: post@norpec.no
Web: www.norpec.no

NVE-sjefen samtidig med offentliggjøringen av vinnere og tapere i første runde.

- Høringsperioden vil inkludere tidsperioder der reindriftsutøvere erfaringsmessig har anledning til å uttale seg. Vi ønsker å legge godt til rette for at alle som blir berørt har god mulighet til å uttale seg. Vi kommer derfor til å sette en lengre høringsfrist enn vanlig og tilby egne møter, sier Lund.

Etter høringen vil NVE utarbeide et utredningsprogram, som beskriver hvilke temaer som skal utredes for hvert enkelt prosjekt. NVE legger opp til at disse programmene vil være klare tidlig 2025. Målet er å få alle utredninger utført i løpet av 2025.

De faktiske konsesjonssøknadene utarbeides når dette arbeidet er ferdigstilt. På veien vil NVE ytterligere redusere antall prosjekter. Et prosjekt som får innvilget konsesjon vil med ett ha en betydelig økonomisk verdi for de som står bak prosjektet.

Kort tid – lang vei

Regjeringen har satt som mål å bygge ut like mye kraft som Equinor skal bruke på Melkøya i Finnmark innen 2030. Etter planene skal konsesjonsbehandling og utbygging skje i fireårsperioden 2026 til 2030. Det er all grunn til å minne om at lang behandlingstid i NVE er den verste flaskehalsen for å kunne utbygge mer kraft i Norge.

Prosjektene som har kommet gjennom første siling har en planlagt produksjon som er

I VERDENSTOPPEN: Det blåser mer på Raggovidda enn de fleste andre steder på kloden. Det gir kapasitetsutnyttelse som andre vindkraftprodusenter bare kan drømme om. Foto: Varanger Kraft

nær fem ganger høyere enn kraftforbruket beregnet brukt på Melkøya, eller i overkant av 17 Twh. Det er også mer enn alle vindkraftverk i Norge som samlet produsere vel 16 TWh et normalår.

Husk, først etter at en utbygger har fått godkjent konsesjon er de klare for å vurdere og ta endelig investeringsbeslutninger.

Her kan eksempelet til Varanger Kraft sitt vindkraft anlegg på Raggovidda illustrere tiden som går med før et vindkraftverk i Finnmark er i produksjon.

Søknad om konsesjon for bygging av Raggovidda anlegget ble oversendt myndighetene ved NVE i desember 2005. Konsesjonsvedtak ble gitt i juni 2010. Konsesjonsbehandlingen tok 4,5 år. Konsernstyret i Varanger Kraft brukte nær tre år før endelig investeringsbeslutning ble tatt i april 2013. Mesteparten av infrastruktur i form av veier, turbinfundamenter, kabelanlegg og trafobygg ble utført i løpet av 2013. Elektriske anlegg ble i hovedsak bygget i løpet av første halvår i 2014. I slutten av mai 2014 startet transport av turbiner med båt fra Danmark og til Båtsfjord. Transport fra Båtsfjord til Raggovidda foregikk med bil over en periode på 6 uker. Anlegget ble overtatt av Varanger Kraft Vind AS i slutten av september 2014. Samlet

byggeperiode var vel 1,5 år.

I tilfelle Raggovidda gikk det altså over fire år fra konsesjon ble gitt i juni 2010 til anlegget sto klart til å produsere senhøstes 2014. Dette eksempelet viser med all tydelighet at regjeringens tidsplan kan bli svært vanskelig å nå.

For øvrige er Raggovidda et av verdens mest effektive vindkraft-anlegg med svært høy produksjon i forhold til installert effekt. Hver av turbinene produserer vel dobbelt så mye strøm som gjennomsnitt av alle turbiner i Norge.

Raggovidda kan også tjene som eksempel på problemer for vindkraftutbyggere selv om en har fått innvilget konsesjon. Til nå har anlegget vært bygd ut i to runder og det er fortsatt konsesjon for bygging og drift av ytterligere vindkraftverk på nærmere 100 MW. Manglende nettkapasitet er begrensende for utbygging og utnyttning av resten av konsesjonen.

Kraftsituasjonen i Finnmark

I Finnmark er det store avstander og lav befolkningstetthet.

Det er relativt høyt forbruk av strøm i Alta, Hammerfest, Honningsvåg, Lakselv, Karasjok, Vadsø og Kirkenes. De fleste av kraftverkene i Finnmark er vindkraftverk eller elvekraftverk uten magasinkapasitet, og altså uten muligheter til å lagre kraft for senere produksjon. Det er etter snøsmelting på vår og sommer når forbruket er lavest, det produseres mest kraft ved elvekraftverkene.

På vinteren må regionen derfor importere kraft. Importen kommer fra lengre sør gjennom den nye 420 kV kraftledningen fra Balsfjord, og fra Finland. Sett over hele året er det per i dag totalt sett balanse mellom kraftforbruk og kraftproduksjon i Finnmark, men ubalanse gjennom året med underskudd om vinteren og overskudd om sommeren. Forbruket er dessuten økende uten at produksjonen har økt tilsvarende. I tillegg har strømmettet i Finnmark begrenset kapasitet. I Øst-Finnmark er det i dagens nett ikke ledig kapasitet til at nye kraftverk kan koble seg til. Problemene med å utnytte hele konsesjonen Raggovidda allerede har tjener som eks-

empel. Kapasitetsproblemen har motivert til prøveproduksjon og store planer om industriutvikling med grønn ammoniakk og grønn hydrogen som skal kunne skipes ut, uten at det er nødvendig med vesentlig bedring i overføringsnettet.

Statkraft reduserer ambisjonene

Statkraft, Europas største produsent av fornybar energi, meldte i månedsskiftet juni/juli at de skrur ned ambisjonsnivået innen utvikling av nye prosjekter etter en strategigjennomgang i konsernet. Ambisjoner om 10 gigawatt havvind innen 2040 nedjusteres med 20–40 prosent, mens utbyggingstakten på 2,5 - 3 gigawatt sol, vindkraft på land og batterilagring per år justeres ned fra neste år til 2 - 2,5 gigawatt. Om og i hvilken grad dette kan få betydning for satsningen i Nord-Norge og Finnmark er det ikke opplyst noe om.

Luftige planer betyr ikke luft i kraftløftet. ▶▶▶

Personalarbeidet vårt skal legge til rette for trygge motiverte ansatte som jobber for å skape merverdi for selskapet og våre eiere.

Vi tar gjerne en prat med deg om jobbmuligheter hos oss.

VARANGER KRAFT

Telefon 789 62 600 • www.varanger-kraft.no/kontakt

Nå skal vindkraften skattlegges.
Illustrasjonsfoto: Bjørn Tore Bjørsvik

Fra og med første januar 2024 innførte Norge såkalt grunnrenteskatt på vindkraft. Men hva er egentlig grunnrente, og hvordan skattlegger man det?

Av – Bjørn Tore Bjørsvik

Vi starter med begynnelsen: Grunnrenteskatt er kort fortalt en skatt på inntekter fra bruk av det norske folks felleseide naturressurser, som er en pen måte å si "ressurser som tilhører staten."

Staten gir selskapene konsesjon (tillatelse) til å utnytte en begrenset ressurs som vannet i et vassdrag, vindforholdene på et fjell, det rene vannet og strømforholdene i en fjord, eller havbunnen hvorfra olje og gass hentes opp. Fordi ressursen er

begrenset, har den høyere verdi enn for selskapet enn det som følger av produksjonskostnad, og den ekstra inntekten de får fordi de har konsesjon (tillatelse) til å bruke ressursen, kalles grunnrente.

Det er altså tilgangen på ressursen - konsesjonen - som gir den ekstra inntekten man betaler grunnrenteskatt av, ikke selve arbeidet, innovasjon eller at man tar en finansiell risiko.

Konsesjonene er ettertraktede ettersom investeringer i virksomheter på disse områdene historisk sett har vært mye mer lønnsomme enn andre næringer. Denne økte lønnsomheten basert på våre felles ressurser, altså grunnrenten, brukes ofte som argument for grunnrenteskatt.

Hvilke næringer betaler grunnrenteskatt?

I Norge har vi lang tradisjon for grunnrentebeskatning, blant annet har inntekt fra oljeutvinning og vannkraft vært belagt med grunnrenteskatt i mange år:

Inntekt fra utvinning av olje og gass på norsk sokkel beskattes med totalt 78 prosent. Denne satsen inkluderer vanlig selskapsskatt og en særskatt på petroleumsinntektene, i praksis en grunnrenteskatt. Statens inntekter fra petroleumsvirksomhet kommer fra denne skatten, samt eierskap i oljeselskaper som Equinor.

Vannkraftselskapenes inntekter beskattes med 45 prosent (i 2024). Dette kommer i tillegg til selskapsskatt på 22 prosent.

I fjor ble grunnrentebeskatning innført også innenfor havbruk, med en effektiv grunnrentesats på 25 prosent i tillegg til selskapsskatten på 22 prosent. Grunnrenteskatten gjelder på sjødelen av oppdrettsprosessen, perioden hvor laksen og ørreten vokser til salgsvekt, men ikke på slakting, foredling, transport, etc.

Fordi det også er satt et bunnfradrag på 70 millioner kroner, er det bare de

Spesialisten på drift, overvaking og vedlikehold av småkraftverk

Drift og overvaking av kraftverk – 24/7
Utleige av system for drift og overvaking

- Vedlikehold og oppgraderingar
- Tilstandskontroll
- Vibrasjonsanalyse
- Termografering
- Isolasjonstesting

Våre tenester er tilgjengelege i heile landet – ta kontakt for ein uforpliktande prat

PROXIMA
HYDROTECH

"Exit"-serien fikk fram hvordan vindkraft i Norge har vært en gullgrube for spekulanter. Nå får vi se om grunnrentebeskatning hjelper. Foto: Freemantle/NRK

største selskapene som må betale grunnrenteskatten.

Ble "Exit" exit for skattefritak?

Fra og med i år er det altså grunnrentebeskatning på landbasert vindkraft med en effektiv sats på 25 prosent på anlegg over 1 MW. I tillegg til grunnrente beskattes vindkraftselskapene også med vanlig inntektsskatt på 22 prosent, men dette har vist seg å være en svært usikker inntektskilde for Staten.

Vindkraftselskapene har siden 2015 hatt svært gunstige avskrivningsregler som har gjort at mange av dem i praksis ikke har betalt skatt. Naturlig nok har de jobbet i mot den nye skatten, ofte gjennom lobbyistorganisasjonen Fornybar Norge. Virkemidlene har typisk vært å bestille rapporter innenfor gitte parametre som dermed viser at vindkraft egentlig ikke er så veldig lønnsomt, for så å hevde at vi må "sikre fornuftige, oversiktlige og forutsigbare rammevilkår for industrien." Hvis ikke vil utenlandske investorer miste interessen for Norge og dermed vil vi aldri i verden kunne finansiere det grønne skiftet.

Fornybar Norge innledet en slik kampanje i mars 2023, denne gangen med KPMG som rapportleverandør, da Norges mest sette TV-serie "Exit" rullet ut sesong 3. Morsomt nok var hovedtemaet for sesongen hvordan man kunne tjene seg rik på det grønne skiftet, og åpnet med en scene hvor tre av våre tvilsomme "helter" fikk forklart det: "Egersund vindpark, en av Norges største vindparker betaler ikke en krone i skatt. Det er utenlandske eiere som håver inn på norsk natur," og "det er umulig å få rede på hvem som faktisk eier faenskapet."

Plutselig var "Exits" tema hovedtemaet i både nyhetssendinger og Debatten, og faktasjekkerne kunne konstatere at påstandene var sanne! Derfra og inn til den endelige avstemmingen i Stortinget 19. desember, var det i praksis ikke lengre et spørsmål om det skulle innføres grunnrenteskatt; kun et spørsmål om størrelsen på skatten.

Arven fra oljebransjen

På norsk sokkel er det slik at når oljeselskapene bruker penger på å skyte leteseismikk

▶ **Egersund vindpark, en av Norges største vindparker, betaler ikke en krone i skatt. Det er utenlandske eiere som håver inn på norsk natur.**

og borer letebrønner, kan de trekke ifra hele leteutgiften på skatten. Om oljeleterne er et lite firma som ikke produserer noe på norsk sokkel og dermed ikke er i skatteposisjon, vil de få 78 prosent av letekostnadene refundert cash i neven (eller på konto). Det høres rart ut for alle som ikke driver med olje, men ordningen har vært lønnsom for den norske stat.

En lignende cashback-ordning er vedtatt for vindkraftbransjen: "Nye kraftanlegg som ikke er i skatteposisjon vil få utbetalt skatteverdien av den negative grunnrenteinntekten. Frem til utbetaling fremføres negativ grunnrenteinntekt med rente," opplyser Energidepartementet.

De tar likevel forbehold om at endringen kan rammes av statsstøtteforbudet i EØS-avtalen og forutsetter derfor godkjenning fra ESA.

Hva med kommunene?

For kommunene som huser vindparkene vil selve grunnrenteskatten ikke ha noen betydning med mindre den kommer tilbake i form av overføringer fra staten.

Kommunensinntekter vil komme gjennom konsesjonsavgiften de deler med staten, gjennom konsesjonskraften de deler med

fylkeskommunen og gjennom naturressursskatten de også deler med fylkeskommunen. Den eneste direkte skatteinntekten kommunen vil være alene om er eiendomsskatten.

"For nettanlegg skal verdsettelsen bygge på reglene i eiendomsskatteloven. Dette innebærer at nettanlegg skal verdsettes til objektiv omsetnings-

verdi, og at takseringen foretas av kommunene. Verdsettelsen baseres på bruk av såkalt substansverdi (gjenanskaffelsesverdi). Grunnen under linjene inngår i anlegget," sier Energidepartementet. Så får vi se hvordan det går. ▶▶

Elektrisk oppladbar vinsj, en løsning for framtiden

- Grønn profil
- Helelektrisk oppladbar vinsj
- Fri for hydraulikk og olje
- Stillegående og godt egnet for prosjekter i tettbygde strøk
- Fjernstyringskonsoll og nytt digitalt brukergrensesnitt på vinsjen
- Kapasitet på PE 1250 er inntil 50 kN
- Produsert i Europa

Fokuset på utslippsfrie anleggsplasser øker og da er elektriske maskiner og utstyr løsningen.

Tesmec har utviklet en helelektrisk oppladbar vinsj på inntil 50kN trekkraft, dette er et perfekt valg for oppgaven og passer perfekt for oppdrag på utslippsfrie anleggsplasser, i tettbygde strøk, tunneler, gruver, innendørs, etc.

Se demo video på www.eb-elektro.no

Fjernstyring

Nytt digitalt entereface

Storgata 18, 2000 Lillestrøm, NORGE
Telefon: +47 22 83 29 00
post@eb-elektro.no, www.eb-elektro.no

Nordens kunnskapsenter for transformatorer og nettstasjoner
Vi gjør det grønne skiftet mulig

www.moretrafo.no

Prisområdet NO4 i Nord-Norge: Kraftsystemet – ikke tilpasset behovene

Planene i Kiruna setter omfanget av elektrifiseringen av Melkøya i perspektiv, sier Erling Dalberg. - Det som er i ferd med å skje i Kiruna, vil dessuten påvirke hele kraftsystemet i Nord-Norge. Vi er sterkere knyttet opp til det svenske kraftsystemet enn resten av Norge, og uten et betydelig lokalt kraftoverskudd i Troms og Finnmark vil dette kunne utfordre kraftprisene betydelig. Foto: Ingun A. Mæhlum

Det er en kraftig økning i etterspørselen etter kraft. Frem mot 2030 er det ventet at kraftoverskuddet som finnes i Nord-Norge blir spist opp og at det blir et kraftunderskudd.

Av – Knut Ørjasæter

I en rapport THEMA Consulting Group sist vinter utarbeidet i forbindelse med Kraftløftet for Nord-Norge heter det:

Statnett og nettselskapene opplever en enorm økning i etterspørsel etter nytt kraftforbruk. I Nordland tilsvarer etterspørselen en økning på 228 prosent av dagens leverte effekt. I Troms og Finnmark er det en økning på 139 prosent av dagens leverte effekt. Dette tilsvarer en økning i årlig forbruk på 27-38 TWh.

Nordland har i dag et kraftoverskudd på vel 8 TWh, mens Troms og Finnmark har et lite kraftoverskudd på 0,6 TWh, men det er overskudd på sommeren når forbruket er lite og et underskudd om vinteren når forbruket er stort. Finnmark må derfor importere kraft gjennom vinteren for å dekke eget kraftbehov.

Sett under ett er det ved normalår forventet en samlet årsproduksjon i Nord-Norge på 27 TWh. Meldt inn behov til Statnett vil mer enn doble dette. Det er store begrensninger i overføringsnettene som også begrenser utvikling av ny kraftproduksjon.

Statkraft er største kraftleverandøren som produserer vel halvparten av den nordnorske kraften. Deretter er det Salten Kraftsamband som produserer over 2 TWh og Troms Kraft, Helgelandskraft og Nordkraft som har en egenproduksjon på i overkant av 1 TWh hver. I landsdelen er vel 80 prosent vannkraft, nær 15 prosent vind-

kraft, og 5 prosent varmekraft. Kraftforbruket er på nærmere 20 TWh.

Eksplisiv økning etter kraft

Etterspørselen etter mer kraft øker eksplisivt i Nord-Norge. Lave priser har lokket. Statnett har fått meldt inn ønsker om nytt forbruk i Nordland tilsvarende 5.633 MW, noe som tilsvarer en økning på 228 prosent av det nettet i dag maksimalt kan belastes. Kun 1.157 MW av dette er reservert. Resterende 4.476 MW er det ikke er plass til.

Etterspørsel etter mer kraft kommer i hovedsak fra hydrogenprosjekter og elektrifisering av industrien. Disse to kategoriene krever hver for seg mer enn dagens kapasitet i nettet. Transport, oppdrett, datasenter, alminnelig forsyning, petroleum og batteriproduksjon er andre næringer som vil ha mer kraft.

Ser en på Troms og Finnmark har Statnett fått innmeldt 1.282 MW i forespurt kapasitet, tilsvarende en økning på 139 prosent av det nettet i dag maksimalt kan belastes. Kun 644 MW av dette er reservert. Resterende 638 MW er det ikke plass til. Som for Nordland kommer det meste av etterspørselen fra hydrogenprosjekter, petroleum og industri. Disse sektorene alene vil ha mer kraft enn dagens forbruk i Troms og Finnmark. Øvrig etterspørsel kommer fra oppdrett, transport, datasenter og annet uspesifisert forbruk hos nettselskapene. Elektrifisering av LNG anlegget på Melkøya vil alene øke kraftforbruket i Finnmark med mellom 3,5 og 4 TWh.

Flaksehalsene ligger både i over-

føringsnettene og i produksjonskapasitet.

Vi har snakket med Erling Dalberg som er konserndirektør for marked og teknologi i Troms Kraft. Han har hatt rollen som leder for utvikling av ny vindkraft i konsernet de siste årene. Etter nesten 20 år i ledelsen av Troms Kraft har han skaffet seg inngående kjennskap til kraftdebatten generelt og debatten om vindkraft spesielt.

- Kan en nå målene i kraftløftet fra regjeringen?

- Jeg tror det blir vanskelig. Det er en rekke forutsetninger som må på plass, sier Dalberg. - Disse forutsetningene er ikke på plass og de vil ta tid å løse.

- Hvilke forutsetninger må på plass?

- Det må være rette insentiver til å investere i ny kraftproduksjon. I stedet for å stimulere til økt kraftproduksjon har en fått nye skatter med blant annet grunnrenteskatt på vindkraft som svekker inntjeningen. Havvind er fortsatt veldig kostbart. Selv om det er mange vindkraftprosjekter som er på tegnebrettet, er jeg tvilende til at mange blir realisert når endelig investeringsbeslutning skal tas.

Videre, dersom en skal oppgradere eksisterende vannkraftverk, kan en få ut mellom fem og syv prosent mer kraft, kanskje noe mer om en i tillegg kan øke vanntilførsel til eksisterende magasiner og muligens også noe mer økt magasinkapasitet. Dette er imidlertid svært kostbart og ofte ikke lønnsomt. Det må på plass insentiver som gjør det lønnsomt å investere, og som ikke straffer kraftselskapene for å ta den risikoen. I tillegg er det store utfordringer med vern og rettigheter både for vindkraft og utbygging av vannkraft som må tas på alvor og finnes løsninger på som er bærekraftig for både natur, miljø og berørte parter. En

annen forutsetning som må på plass er endringer i kraftsystemet i Nord-Norge. Det er en prosess som tar tid.

- Hvor trykker skoen i det nordnorske kraftsystemet?

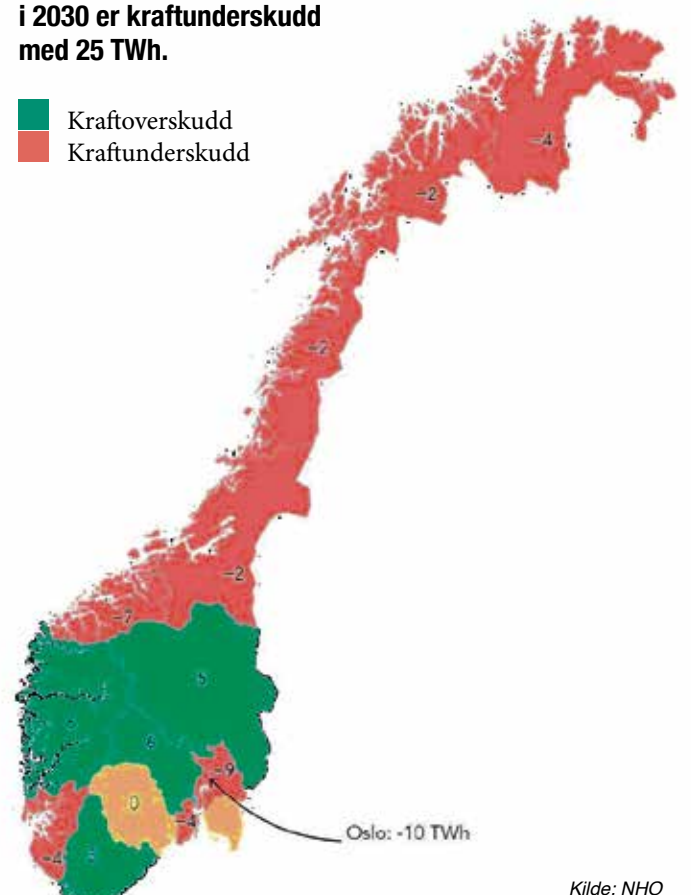
- Slik markedsdesignet for prisområde NO4 er i dag, dekker det hele Nord-Norge. Sammenliknet med resten av Norge og Europa har vi som sogner til NO4 hatt veldig lave og hyggelige strømpriser de siste årene. Dette skyldes i hovedsak et stort kraftoverskudd i Nord-Sverige på vel 20 TWh, i tillegg til kraftoverskuddet i sørlige Nordland. Det er imidlertid ikke kraftoverskudd i Troms og Finnmark. Dette området får med dagens kraftsystem de samme prisene som områder der kraftoverskuddet per i dag er betydelig. Dette gir et feil signal til forbrukere, slik som datasenterindustrien som gjerne vil etablere seg her da det er billig kraft.

I tillegg gir dette feil signal til

kraftprodusenter, som gjennom prissignalet får beskjed om at det er overskudd på kraft. Dersom NO4 deles i to, vil det bidra til at kraftforbrukere og kraftprodusentene får riktige prissignaler, basert på faktisk kraftsituasjon i Troms og Finnmark. Riktig prissignal har betydning for hvilke næringer som er interessert i å investere i ny virksomhet i et område, og en konsekvens vil kunne være at færre ønsker å etablere virksomhet i Troms og Finnmark, men problemet er at det uansett ikke er kraft nok i systemet i dag til slike etableringer.

Norges totale kraftbalanse i 2030 er kraftunderskudd med 25 TWh.

■ Kraftoverskudd
■ Kraftunderskudd

Kilde: NHO

Muligens vil vi kunne se at en del av de som i dag har fått reservert kapasitet i nettet, faktisk ikke blir å benytte denne. Dette vil kunne medføre at kraft blir omfordelt til eksisterende virksomheter som ønsker omstilling og vekst. Vi må på kort sikt forvente høyere kostnader for kraft, fram til vi får utviklet mer kraftproduksjon. For husholdninger vil økte kostnader kunne skjermes ved regjeringens eksisterende støtteordning, mens for næringslivet finnes det i dag ikke slike ordninger.

- Troms Kraft betaler årlig ca. 40 millioner kroner i nett-tariff for uttak og innmating av kraft i nettet, selv om vi i realiteten har kraftunderskudd i området. Årsaken til dette er at Statnett benytter en modell for beregning av den marginale kostnaden ved økt uttak og innmating av kraft i nettet, uten å hensynta fysikken og flaskehalsene i nettet. Hadde kraftproduksjonen til Troms Kraft foregått på Østlandet, som også har underskudd - ville vi i stedet fått utbetalt ca. 20 millioner kroner årlig.

- Dette viser at både markedsdesignet for NO4 og forordningen for nett-tariff for innmating av kraft skaper et overordnet problem i kraftsystemet, som gir feile signaler til både forbrukerne og kraftprodusenter. Dette medfører at næringslivet ikke får utviklet og omstilt seg slik mange ønsker og vil på sikt kunne skape store utfordringer.

► **Statnett og nettselskapene opplever en enorm økning i etterspørsel etter nytt kraftforbruk.**

Et alternativt perspektiv

Dalberg trekker frem det som skjer i Nord-Sverige og ved LKABs gruvedrift i Kiruna. Anlegget på Melkøya vil kreve mellom 3,5 og 4 TWh. LKAB har planer om at hele gruvedriften i Kiruna skal være elektrifisert. Dette vil kreve 70 TWh årlig. Allerede i 2030 vil de bruke 20 TWh. Strømbehovet til gruvedriften i Kiruna vil altså kreve nær 20 ganger mer enn Melkøya-anlegget.

Utviklingsplanene i Nord-Sverige består av mer enn bare elektrifisering av gruvedriften. Totalt skal det investeres 1.000

milliarder kroner, inkludert annen industri som skal utvikles, og folketallet i Norrbotten og Västerbotten er ventet å øke med hele 100.000 innbyggere – noe som selvsagt også kommer til å påvirke behovet for kraft.

- Planene i Kiruna setter omfanget av elektrifiseringen av Melkøya i perspektiv, fortsetter Dalberg.

- Det som er i ferd med å skje i Kiruna, vil dessuten påvirke hele kraftsystemet i Nord-Norge. Vi er sterkere knyttet opp til det svenske kraftsystemet enn resten av Norge, og uten et betydelig lokalt kraftoverskudd i Troms og Finnmark vil dette kunne utfordre kraftprisene betydelig. Men enda viktigere er det at Kiruna-planene illustrerer hvor mye fornybar energi som kreves

når verden skal endre seg fra fossil- til utslippsfri energi. Planene til LKAB forteller også at internasjonale industriaktører er veldig godt i gang med den grønne omstillingen.

Innen 2045 er målet at LKAB skal ha elektrifisert hele gruvedriften i Kiruna. Deler av denne omstillingen skal være gjennomført innen 2030, samme år

som Norge har forpliktet seg til å kutte 55 prosent av klimagassutslippene sammenliknet med 1990-nivå. Det er kort tid til 2030, og bare utprøvd teknologi kan ta oss til dette skiftet, selv om andre energikilder også kan bli viktig på lengre sikt. ►►

Nordnorsk Kraft

Nordnorske energiverk med nordnorsk verdiskaping, samt vannkraft – en miljøvennlig energikilde.

Internett • Digital TV

Bestilling: www.infranord.no
- alltid tilstede på 71° nord!
Tlf. 78 47 68 00 • post@rksa.no

Telefon: 75 03 19 00
post@bindalkraftlag.no
www.bindalkraftlag.no

VARANGER KRAFT

Telefon: 78 96 26 00
www.varanger-kraft.no

Fastpris • Variabel pris • Spotpris

Kystveien 4, 8150 Ørnes
Tlf. 75 72 01 90
www.meloyenergi.no

Alta Kraftlag

Tlf.: 78 45 09 00
E-post: firmapost@altakraftlag.no • www.altakraftlag.no

Finnmark Kraft

Telefon 95 07 55 68 • www.finnmarkkraft.no
E-post: post@finnmarkkraft.no

Troms Kraft

www.tromskraft.no • Telefon 77 60 11 00

Dragefossen

Telefon: 75 68 19 50 • Osveien 6 • PB 20 • 8251 Rognan
www.dragefossen.no

Din lokale kraftleverandør!

Mangler overføringskapasitet

Hele 172 MW i vindkraft er satt på vent fordi Statnett ikke har kapasitet i nettet som skal føre strømmen til forbruker.

Av – Bjørn Tore Bjørsvik

- Vi kommer oss ikke videre med Raggovidda 3 fordi det mangler overføringskapasitet i sentralnettet inn til Varangerbotn, sier utviklingsdirektør Guro Brandshaug i Varanger Kraft til Nordnorsk Rapport. Raggovidda 3 utgjør 102 MW av de 172MW som nå venter på overføringskapasitet, de resterende er Finnmark Krafts Hamnefjell Vindkraftverk (70 MW).

Brandshaug forklarer at Barentsnett, som er det regionale nettselskapet eid av Varanger Kraft, har bygget ut regional- og lokalnettet i henhold til tilknytningsplikten, men det hjelper lite så lenge Statnett ikke har bygget ut overføringskapasitet i sentralnettet.

- Statnett har søkt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om konsesjon for en overføringslinje på 420kV for flere år siden, men foreløpig er det kun strekningen Skaidi-Adamselv som er tatt inn til behandling i NVE. Strekningen Adamselv-Varangerbotn venter enda på behandling.

Konsesjonssøknad sendt i 2020

Overføringskapasiteten Brandshaug etterlyser er en ny 420kV kraftledning fra Skaidi-Varangerbotn som skal legges til rette for konsesjonsgitt vindkraft på Varangerhalvøya. Den nye ledningen skal i følge Statnett bedre forsynings sikkerheten til Øst-Finnmark og øke kapasiteten i sentralnettet i Finnmark. Dette er noe Brandshaug fremhever som helt nødvendig for videre utvikling i Øst-Finnmark.

Statnett søkte NVE om konsesjon etter å ha videreført utredningsavtalen for prosjektet i samarbeid med Varanger Kraft og Finnmark Kraft. Det er NVE som sender søknaden på høring, og høringsprosessen blir offentliggjort når den starter opp. NVE vil komme med en anbefaling til Energidepartementet (OED), som tar den endelige beslutningen om konsesjon.

Første delstrekning fra Skaidi til Adamselv ble konsesjonssøkt desember 2020 med prosjektnavnet Skaidi-Lebesby.

- Konsesjonssøknaden er til behandling og vi regner med at den vil være klar i løpet av høsten, sier seniorrådgiver i seksjon for nettkonsesjon hos NVE,

Frode Berntin Johansen til Nordnorsk Rapport.

- Spesiell situasjon

Lebesby-Seidafjellet, tidligere omtalt som Adamselv-Varangerbotn, er siste delstrekningen i prosjektet Skaidi-Varangerbotn. Konsesjonssøknaden for denne delen ble oversendt NVE den 22. desember 2021, men behandlingen er ikke påbegynt.

- Det er ikke normalt med så lang ventetid før en konsesjonsbehandling kommer i gang, men dette er en spesiell situasjon, forteller Johansen.

- Siden Lebesby-Seidafjellet er del to av det større prosjektet Skaidi-Varangerbotn, avventer vi saksbehandlingen inn til resultatet av første del foreligger. Det skjer sannsynligvis litt utpå høsten, sier Johansen.

- Vi forventer uansett at begge konsesjonssøknadene vil bli framskyndet og prioritert i forbindelse med regjeringens "Kraft og industriløft for Finnmark," legger han til.

ETTERLYSER OVERFØRINGSKAPASITET: - Statnett har søkt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om konsesjon for en overføringslinje på 420kV for flere år siden. Strekningen Adamselv-Varangerbotn venter enda på behandling. Dette er noe Brandshaug fremhever som helt nødvendig for videre utvikling i Øst-Finnmark, sier utviklingsdirektør Guro Brandshaug i Varanger Kraft. Foto: Paal Audestad

- Medio september

- De aktuelle nettsakene er til behandling i NVE, opplyser kommunikasjonsrådgiver i Energidepartementet, Fanny Elisabeth Østfoss Løvholm i en kort kommentar til Nordnorsk Rapport.

- Når det gjelder saken om ny 420 kV Lebesby – Seidafjellet, har NVE opplyst at den vil bli sendt på høring samtidig med vindkraftsakene i Finnmark, sier hun.

Dette vil i følge Energidepartementet skje "medio september."

Dette er tilknytningsplikten

Tilknytningsplikt er en rettslig forpliktelse til å tilknytte en bruker til et anlegg, typisk et anlegg som utgjør infrastruktur, i dette tilfellet el-nettet.

Eiere av nettanlegg for overføring av elektrisk energi er forpliktet til å tilknytte nye anlegg for produksjon og forbruk av elektrisk energi samt øke overføringskapasitet i nettet for å håndtere øket produksjon og forbruk.

Dersom det foreligger tilknytningsplikt, men tilknytning ikke er driftsmessig forsvarlig, må det foretas nettinvesteringer. Etter omstendighetene må den

som ønsker tilknytning dekke en del av kostnadene gjennom å betale anleggsbidrag.

Første trinn i prosessen for tilknytning til transmisjonsnettet er søknad om nettkapasitet. Hvis det ikke finnes kapasitet må det inngås en utredningsavtale om utvikling av et konsept for tilknytningen. Når konseptvalg er foretatt, inngås det avtale om koordinert prosjektutvikling som dekker utvikling og modning av løsning samt utarbeidelse av søknad om anleggskonsesjon.

Kilde: Store norske leksikon

Telefon: 75 01 50 00
E-post: post@somna.kommune.no
www.somna.kommune.no

Sør på Helgeland er Sømna kommune. Et godt sted å leve, bo, arbeide og besøke. Sømna er mulighetenes kommune! Viktige næringsveier er fiske, havbruk, jordbruk og skogbruk samt offentlig tjenesteyting. Nord-Norges største meieri ligger i kommunen. Fylkesvei 17 Kystriksveien passerer gjennom kommunen, til Bindal i sør.

Kraftselskapene i Nord: Skatteregningen til himmels

Det skal bygges ut mer kraft for å dekke opp for forventninger i økt forbruk. De 10 største nordnorske kraftselskapene som skal stå for mye av utbyggingen har fått økt skatteregningen med 25 prosent fra 2022 til 2023 og betaler over en milliard kroner i skatt for 2023. Dette er bare ordinær skatt på overskudd. I tillegg kommer en rekke andre skatter og avgifter.

Av – Knut Ørjasæter

Sammenliknet med i fjor har Troms Kraft overtatt topp-plasseringen fra Salten Kraftsamband (SKS) som konsernet som troner på skattetoppen. Ymber er imidlertid det konsernet som betaler mest som andel av overskuddet i skatt med over 60 prosent.

Det var i fjor regjeringen innførte en rekke skatteskjerpene tiltak som kommer i tillegg til skatt på ordinært overskudd.

Store vannkraftverk fikk økt grunnrenteskatt med tilbakevirkende kraft gjeldende fra 1. januar 2022. Høyprisbidraget ble gjort gjeldende fra 28. september 2022. Fornybar kraftproduksjon som småkraft og vindkraft fikk endringene gjeldende fra 1. januar 2023.

30 milliarder i skatteskjerpelse

Det ble anslått at skatteskjerpelsen ville bidra med vel 30 milliarder kroner ekstra til statskassen. Innskjerpningen er langt høyere enn det lakse-næringen har fått servert.

Vel 90 prosent av norsk vannkraft er offentlig eid, mens tilsvarende tall for vindkraft er i underkant av en fjerdedel. Det er ganske bemerkelsesverdig at kraftselskapene som i det store og hele er offentlig eid med kommuner og fylkeskommuner som eiere får skatteskjerpelse som det vi ser her. Skatteskjerpelsene betyr en gedigen kapitaloverføring fra kommuner og fylkeskommuner til staten. Dette kan neppe kalles distriktsvennlig.

Samtidig står kraftbransjen oven-

for store utfordringer med store investeringer som må og skal gjøres i både nett og ny kraftproduksjon. Det skal investeres i økt kraftproduksjon for å dekke behovene som næringslivet skriker etter. Skattleggingen er en hemsø for investeringer i både ny kraftproduksjon og i oppgradering/rehabilitering av eksisterende kraftproduksjon.

Det er viktig å være oppmerksom på at det er selskaper med stor andel kraftproduksjon som rammes av skatteskjerpelsene. Andre deler av virksomheten til kraftselskapene som nettvirksomhet, kraftsalg og fibervirksomhet rammes ikke.

SKS er her i en særstilling sammenliknet med andre store nordnorske kraftselskaper. Selskapets primære virksomhet er vannkraftproduksjon i fra store kraftverk, noe som gjør at de rammes spesielt mye av skatteskjerpelsene.

Slik ser skatteoppstillingen til SKS ut for 2023:

NOK (100)	2023
Betalbar skatt:	
Betalbar naturressursskatt	24 319
Betalbar grunnrenteskatt	127 934
Betalbar overskuddsskatt	87 785
Utsatt skatt:	
Endring utsatt skatt	3 188
Skattekostnad	243 226

I tillegg betales også eiendomsskatt og konsesjonsavgifter som sees på som driftsutgifter. For SKS sin del medførte dette en økning av skatteregningen på over 45 millioner kroner slik at samlet skatte- og avgiftsbyrde ble nærmere 290 millioner.

Kraftverkernes skattebelastning:

Kraftselskaper betaler skatt på overskudd som alle andre selskaper i Norge. I tillegg kommer:

- Eiendomsskatt som er en kommunal skatt. Grunnlaget for eiendomsskatten er verdien av kraftverk. Eiendomsskatt klassifiseres normalt som en

driftskostnad og ikke som en ordinær skatt da den ikke er avhengig av inntjeningen og det økonomiske resultatet til virksomheten.

- Konsesjonsavgift er en årlig avgift som betales til staten og berørte kommuner for ulempe ved vannkraftutbygging. Indeksreguleres hvert 5. år.

- Ny avgift fra september 2022 på store kraftverk med installert effekt på over 1 MW på 23 prosent av gjennomsnittlig kraftpris på over 70 øre/kWh. Beregnes månedlig.

Skatt på kraftselskaper 2024

Selskap	Skatt betalt på ordinært resultat (MNOK)				Skatt i prosent av ordinært resultat			
	2023	2022	2021	2020	2023	2022	2021	2020
Troms Kraft	301	223	204	32	39,1	34,6	36,9	4,2
Salten Kraftsamband	243	251	136	7	53,4	74,0	32,5	140,0
Nordkraft	181	139	82	11	25,9	32,9	58,6	16,4
Helgeland Kraft	108	94	130	13	27,8	43,7	38,5	6,9
Varanger Kraft	100	42	22	0	72,5	51,2	31,0	0,0
Ymber	70	43	26	4	64,2	23,9	70,3	22,2
Lofotkraft	20	24	20	12	24,7	24,2	12,3	18,8
Vesterålskraft	11	8	5	3	22,4	22,2	22,7	7,9
Alta Kraftlag	10	14	9	6	27,8	6,8	20,9	20,7
Bodø Energi	-7	-11	-3	20	-9,3	-18,0	-5,7	7,5
	1037	827	631	108	37,1	41,7	36,7	9,7

Kilde:

Vi er eksperter på termoplast!

Bluegreen er landets fremste kompetansemiljø på sveising og konstruksjoner i termoplast. Vi leverer prefab og installasjon av infrastruktur og rørledninger i grunn og sjø, til blant annet lukkede og landbaserte oppdrettsanlegg og energisentraler. Våre kunder består av aktører som Sterner, SalMar, Aker Carbon Capture, Granitor, Drammen Fjernvarme og Oslo Bygg.

VI HJELPER DEG MED:

- Sveisetjenester
- Prefabrikasjon
- Engineering
- Installasjonsarbeider

Kontakt oss for et uforpliktende tilbud!
bluegreengroup.no

Bluegreen

REGNSSKAPSFØRERE I NORD-NORGE

Oversiktlig økonomi er en forutsetning for sunn næringsvirksomhet. Ikke minst er det viktig å ha et fast grep om likviditet og lønnsomhet. La profesjonelle ta hånd om dette, slik at du kan konsentrere deg om den daglige driften.

ØkonomiConsult as
AUTORISERT REGNSSKAPSFØRERSKAP

- Regnskap og lønn
- Økonomi- og skatterådgivning
- Forretningsførelse

Magnus gate 1, Harstad • Tlf. 917 42 071 • E-post: post@ekonomiconsult.no

AKTIVA
regnskap og økonomisk rådgivning

Postboks 116, 9305 Finnsnes
Tlf.: 77 84 10 80 • firmapost@aktivafinnsnes.no
www.aktivafinnsnes.no

TOTAL
REGNSSKAP

- til å leve med

Telefon: 75 09 20 10 • E-post: firmapost@total-regnskap.no
www.total-regnskap.no

ØkoRåd | Siffo
Salten

• Regnskap • Lønn • Årsoppgjør • Rådgivning
Telefon 75 50 08 50 • E-post salten@okoraad.no
www.okoraad.no

Vi vil frigjøre tid for deg, ved å gjøre regnskapet papirløst. Ønsker du å starte virksomhet, ta kontakt.

VSK Regnskap AS • Torsvågveien 2107, 9136 Vannareid
Tlf.: 77 74 97 60 • www.vskas.no/regnskap

account+or Hammerfest

Postboks 1120, 9616 Hammerfest
Tlf.: 78 40 79 00 • hammerfest@accountor.no
www.accountor.com/nb/regnskapskontor/hammerfest

account+or Helgeland

Mosjøen: 75 11 36 80 • Sandnessjøen: 75 07 60 60
E-post: helgeland@accountor.no
www.accountor.com/nb/regnskapskontor/mosjoen

account+or Harstad

Postboks 597, 9486 Harstad
Telefon: 77 00 35 50 • harstad@accountor.no
www.accountor.com/nb/kontor/harstad

account+or Narvik

Teknologiveien 11, 8517 Narvik
Telefon: 91 10 99 85 • narvik@accountor.no
www.accountor.com/nb/kontor/narvik

account+or Varanger

Ekstern Regnskap
Postboks 244, 9991 Båtsfjord
Tlf.: 78 98 56 10 • erling@ekstern-regnskap.no
www.accountor.com/nb/regnskapskontor/varanger

Nordnorsk kvalitet og kunnskap på sitt beste!

Furuflaten Industripark AS (FIPAS) ble etablert i september 2022 og er resultatet av et samarbeid mellom fire lokale industribedrifter. Foto: Privat

Furuflaten Industri-område AS viderefører en sterk lokal industrihistorie.

Av – Edd Meby

- Gjennom dette selskapet ønsker vi å være pådriver for at Lyngen-regionen tar en ledende rolle innen grønn teknologiutvikling, automatisering og rekruttering til industribransjen, sier fungerende daglig leder i Furuflaten Industripark AS, Lasse Hausner.

Sterkere sammen

Furuflaten Industripark AS (FIPAS) ble etablert i september 2022 og er resultatet av et samarbeid mellom fire lokale industribedrifter; Arctic Plast AS, Cinderella Eco Production AS, Furstål AS og Haplast AS. Disse fire var allerede naboer i det samme området, men valgte å danne FIPAS, og dermed formalisere samarbeidet for ytterligere å utvikle industrien i Furuflaten.

- Vi tror på filosofien om at sammen er vi sterkere, sier Hausner.

Gode synergier

Han understreker at Furuflaten Industripark ennå er i oppstartfasen, men at samarbeidet så langt fungerer meget godt.

- Vi ser gode synergier allerede, og ser at et felles selskap forbedrer relasjoner som allerede i utgangspunktet var gode. Dette er noe vi kan spinne videre på.

Samarbeidet omfatter alt fra praktiske ordninger for logistikk og renovasjonshåndtering, til kurs og andre fellestjenester. De fire eierbedriftene utgjør styret i FIPAS, som i april fikk ny styreleder i Svein Eriksen.

Coboter

Men de største gevinstene i dette samarbeidet ligger nok i fremtiden. FIPAS har nemlig inngått et samarbeid med Campus Nord-Troms, UiT Norges arktiske universitet i Narvik og Halti Næringshage AS om et prosjekt om framtidens bærekraftige produksjonsløsninger for industrien. Målet er å heve kompetansen til bedrifter i Nord-Troms om «coboter» og utvikle en metodikk på hvordan disse kan implementeres i den daglige produksjonen.

Noen av bedriftene i FIPAS har

allerede denne type teknologi i sin drift, spesielt Arctic Plast AS, som har drevet med dette en tid.

Kompetansesenter

Bedriftene i FIPAS ser et behov for å heve kompetansen og kapasitet innen robotassistert og automatisert produksjon for bedrifter både i industriparken og i resten av Nord-Troms, for å sikre konkurransedyktighet og bærekraft.

- Vi avsluttet dette prosjektet i mars 2024, og har rapport til Troms fylkeskommune. Nå har vi søkt om midler til å etablere et kompetansesenter for cobot-teknologi og automatisering her på Furuflaten Industripark, forteller Lasse Hausner.

Vekstambisjoner

Det ligger i ambisjonene at FIPAS skal vokse, og det jobbes sammen med kommunen for å få mer areal.

- Vi registrerer at det er stor interesse for FIPAS og det vi holder på med, og vi ønsker at flere aktører etablerer seg i industri-parken.

- Hvordan ser du for deg at FIPAS er om fem år?

- Da har vi utviklet oss til å bli en sentral industripark, vi er i eget bygg, har utviklet et

kompetansesenter og har skaffet oss samarbeidspartnere utenfor Furuflaten.

- Vi registrerer at det er stor interesse for FIPAS og det vi holder på med, sier fungerende daglig leder i Furuflaten Industripark AS, Lasse Hausner. Foto: Privat

Bedriftene i FIPAS

Arctic Plast AS: Produsent av armert plast/composites som har spesialisert seg på bruk av RTM-Teknologi. Produksjonen består i hovedsak av toalettskål til Cinderella forbrenningstoalett. 19 ansatte og startet i 2006.

Cinderella Eco Production: Produserer Cinderella forbrenningstoaletter til bil- og caravan, fritids- og helårsboliger. Produktene brukes også i oppdrettsnæringen, jernbaneselskap, gruveindustri og beredskapsorganisasjoner.

Furstål AS: Mekanisk verksted som tilbyr skreddersydde stålprodukter innen områdesikring, trapper/rekkverk, sveis, platebehandling og overflatebehandling.

Haplast AS: Leverer produkter basert på PE-plastgranulat, primært til bruk innenfor vann/avløp, renseanlegg, havbruk, vei/bane og ventilasjon.

Mo i Rana er Nordlands største eksportkommune, og mye av årsaken er å finne i bakgrunnen av bildet hvor man skimter Mo industripark. Foto: Filip Olsen/Visit Helgeland

Fylkets største eksportør er Nordlaks Oppdrett, stolt eier av Havfarmen Jostein Albert. Foto: Nordlaks/Kolbjørn Hoseth Larssen

Nordland - størst i nord

Eksporterte for over 70 milliarder kroner i 2023.

Av – Bjørn Tore Bjørsvik

Storebror i nordnorsk eksport-sammenheng er Nordland. I 2023 eksporterte bedrifter fra fylket for 72 milliarder kroner, petroleumseksporten ikke medregnet. Dette er opp to prosent

fra året før. Ifølge Menon Economics "Eksportmeldingen 2024" har fylkets eksport vokst med 160 prosent de siste ti årene, og i landssammenheng er det bare "lillebrødrene" i nord som har hatt større eksportvekst i denne perioden.

Norges tredje største sjømat-eksportør

Tradisjonelt er tung industri og kraftkrevende industri, særlig i strekket Mosjøen til Mo i Rana, hva man gjerne forbinder med

Nordland og eksport. Den tanken er langt i fra feil, ettersom kraftkrevende industri i fylket står for 23 milliarder kroner i eksportinntekter, hvilket utgjør 31 prosent av eksportverdien. Det holder til andreplassen på listen over største eksportnæringer i Nordland.

Til tross for lange industri-tradisjoner og en velutviklet kraftkrevende industri, er det i dag sjømatnæringen som er største eksportør i fylket, med 40 prosent av verdien. I kroner og øre utgjør denne eksporten hele 29 milliarder kroner, som betyr at Nordland er det tredje største sjømateksportfylket i Norge.

Reiseliv og maritim næring følger på de to neste plassene på listen, med henholdsvis fem og tre prosent hver, mens offshore fyller femteplassen med vel to prosent. Sekkeposten "annen eksport" dekker de resterende 19 prosentene.

Høy produktivitet

De mange eksportbedriftene i Nordland sysselsetter mange i fylket. Så mange som 13.300 er direkte sysselsatt i eksportbedrifter, beregner Menon, mens omkring 8.000 jobber i bedrifter som leverer varer og tjenester til eksportbedriftene.

Sysselsettingen i eksportbedriftene og deres leverandører utgjør drøye 17 prosent av den totale mengden arbeidsplasser i Nordland. Videre viser Menon's tall at hver av de ansatte står for 604.000 kroner i årlige eksportverdier,

og dermed den tredje høyeste eksportintensiteten i Norge!

Industrikommunene topper eksportlisten

Til tross for at sjømatnæringen totalt sett eksporterer mest, vises industritradisjonene godt i toppen av listen. Menon har laget over Nordlands største eksportkommuner. Listen toppes av Rana kommune, etterfulgt av Vefsn og Meløy, alle godt kjent for kraftintensiv industri.

I Rana eksporterte man i 2023 for rundt 9,1 milliarder kroner, og her står kraftkrevende industri for 70 prosent av eksporten. I Vefsn på andreplass eksporterte man for 7,5 milliarder, med kraftkrevende industri ansvarlig for 90 prosent. Meløy på tredje eksporterte for vel 7,3 milliarder, igjen snakker vi 70 prosent kraftkrevende industri.

I Bodø på fjerdeplass med omkring 3,9 milliarder i eksport er sjømatnæringen største eksportnæring, men i Sørfold på femte er det kraftkrevende industri som står for nesten 90 prosent av de vel 3,6 milliardene kommunen eksporterte for i 2023. I de fem siste på kommunenes "ti på topp"-liste for Nordland er sjømatnæringen dominerende: Narvik og Vågan (ca. 2,9 milliarder kroner hver), Hadsel (2,6 milliarder), Øksnes (2,2 milliarder) og Vestvågøy (2,1 milliarder).

Nordlaks er størst

Nordlands mange eksportbedrifter er spredd utover hele

fylket, og alle de ti største er enten tilknyttet sjømatnæringen eller kraftkrevende industri.

Øverst på listen ligger Nordlaks Oppdrett, som har hovedsete i Hadsel. Nordlaks omsatte i 2023 for 9,47 milliarder kroner, og en beregnet verdiskaping på 5,41 milliarder.

De seks neste plassene på listen er alle tilknyttet kraftkrevende industri; Alcoa Norway, to avdelinger av Elkem, Celsa Armeringstål og Yara Norge. Deretter følger Nova Sea (sjømat), The Quartz Group (kraftkrevende industri) og Mowi (sjømat).

Målt i sysselsetting er Alcoa Norway størst blant eksportbedriftene med sine 690 ansatte.

De ti største eksportbedriftene i fylket i 2023

Firmanavn	Omsetning i mill. kroner	Verdiskaping i mill. kroner	Sysselsatte
Nordlaks Oppdrett	9470	5410	120
Alcoa Norway	7670	2230	690
Elkem	2950	1670	240
Celsa Armeringstål	6010	1620	360
Yara Norge	7540	1160	210
Elkem	1640	930	150
Rana Gruber	1420	860	310
Nova Sea	1520	660	100
The Quartz Corp	1070	530	140
Mowi	1280	530	110

Kilde: Menon Economics Eksportmeldingen 2024

DAHL FISKERI AS

Jernbaneveien 100, 8006 Bodø
Epost: post@dahlfiskeri.no
www.dahlfiskeri.no

Vi eier og disponerer fartøyene
M/S «Kvannøy»
og **M/S «Senior»**

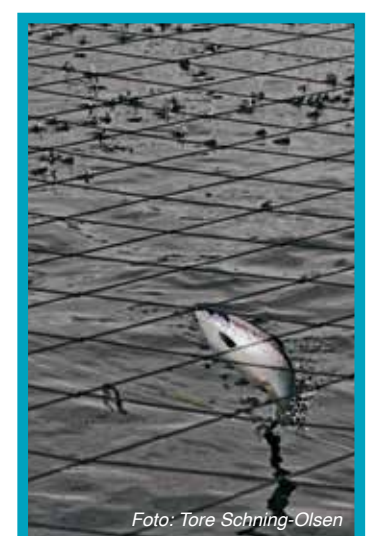

Foto: Tore Schning-Olsen

Tromsø er største eksportkommune i Troms fylke. Foto: Mark Ledingham

Også i Troms er sjømatnæringen største eksportnæring, og skaper arbeidsplasser over hele fylket, som her i Lyngenfjord. Foto: Petr Pavel

Troms opp 180 prosent

Ingen fylker har hatt større eksportvekst siste ti år.

Av – Bjørn Tore Bjørnsvik

I 2023 eksporterte Troms for omkring 30 milliarder kroner når petroleumseksport ikke er medregnet, viser tall fra Menon Economics "Eksportmeldingen 2024" som analyseselskapet lager årlig for NHO, LO, Innovasjon Norge, Eksportfinansiering Norge og Nasjonalt Eksportråd. Dette er en økning på 11 prosent fra året før, nest høyest av alle fylker i 2023.

Sjømat troner øverst

Det er hovedsakelig sjømatnæringen som driver eksportveksten, og nevnte næring står for omkring halvparten, eller 48 prosent av tromseksporten.

Som i nabofylket Finnmark ligger maritim næring og reiseliv på de to neste plassene på listen, med henholdsvis 12 og 10 prosent hver. På fjerdeplassen kommer kraftintensiv industri med fire prosent, mens forretningstjenester med tre prosent kommer på femteplass. De resterende 23 prosentene dekkes av oppsamlingsposten "annen eksport."

På nivå med Oslo

Eksportbedriftene skaper mange arbeidsplasser i Troms, faktisk så mange som 12.000, viser Menons beregninger for 2023. Rundt 7700 av disse jobber

i eksportbedriftene, mens de resterende 4.000 er ansatt i bedrifter som leverer varer og tjenester til eksportbedrifter i Norge.

Tilsammen står eksportbedriftene for gode 13 prosent av den totale sysselsettingen i Troms. Menons tall viser også at hver av de sysselsatte er beregnet å stå for 336.000 kroner årlig i eksportverdier, som betyr at eksportintensiteten per snute i Troms er på samme nivå som i Oslo og Agder.

Tromsø eksporterer mest

Som i Finnmark er de største kommunene også de største eksportkommunene. I 2023 var Tromsø, Senja og Harstad øverst på listen.

I følge Menons beregninger eksporterte tromsøbedrifter for 10,7 milliarder kroner i fjor. Til forskjell fra de andre kommunene på "ti på topp"-lista domineres tromsøeksporten av maritim næring og reiselivsnæringen, mens hos de resterende er det sjømatnæringen som bringer inn kronene.

På andreplassen ligger Senja som eksporterte for omkring 4,8 milliarder, mens Harstad på tredjeplass sendte varer ca 3,8 milliarder ut av landet. Fjerdeplassen knep Karlsøy med en eksport på ca. 1,8 milliarder kroner og femteplassen av Skjervøy med 1,5 milliarder kroner.

Resten av listen utgjøres av

Ibestad (ca. én milliard), Tjeldsund (ca. 0,9 milliarder), Kvænangen (ca. 0,8 milliarder), Nordreisa og Lyngen (begge omkring 0,7 milliarder).

Salmar Farming størst

Troms eksportbedrifter er lokalisert i flere ulike kommuner. Listen over de største ti verdiskaperne er fullstendig dominert av sjømatnæringen, som innehar ni av ti plasser.

Største eksportbedrift i Troms fylke, målt i verdiskaping og i omsetning i 2023, var Salmar Farming avdeling Troms, med selskap av blant andre Finnfjord, to avdelinger av Lerøy Aurora samt Wilsgård-konsernet, med flere.

Den største eksportbedriften om man måler i sysselsetting var Kongsberg Satellite Service (KSS) med hele 270 sjeler i sitt brød. KSS er en verdensledende tjenesteleverandør for mottak av satellittdata, og er lokalisert i Tromsø.

De ti største eksportbedriftene i fylket i 2023

Firmanavn	Omsetning i mill. kroner	Verdiskaping i mill. kroner	Sysselsatte
Salmar Farming avd. Troms	2390	1210	140
Kongsberg Satellite Service	1170	670	270
Lerøy Aurora	1410	630	220
Nergård Havfiske	900	610	20
Finnfjord	2040	550	150
Wilsgård Fiskeoppdrett	760	290	70
Salmar Farming avd. Botnhamn	590	230	60
Karlsøybruket	1410	210	160
Lerøy Aurora	460	200	70
Gratangen Laks	570	200	60

Kilde: Menon Economics Eksportmeldingen 2024

Fra fjord til bord; fisk fra nordnorske fjordarmer blir kulinariske skatter over hele verden, men har også sin plass blant norsk tradisjonsmat. Foto: Marius Fiskum/Norges Sjømatråd

Shiplight.no

- Dekkslys
- Innvendig og
- Utvendig belysning
- Marine armaturer
- Signallys
- Søkelys
- Lanterner

Olsen Batterier
BATTERI- OG LØSINGSSENTER

Blindheim Industrivei 2E
6020 Ålesund
post@olsenbatterier.no
Tlf: +47 48 88 40 20

TORSVÅGBRUKET A/S

Ola 416 14 003 • Hugo 982 11 781

Vi kjøper fisk fra alle brukstyper. Ledige egnebuer.
Tilgang til velferdsbygg.

Følg oss på Facebook

Massiv eksportvekst i Finnmark

De ti største eksportbedriftene i fylket i 2023

Firmanavn	Omsetning i mill. kroner	Verdiskapning i mill. kroner	Sysselsatte
Grieg Seafood Finnmark	3491	1103	250
Cermaq Norway, Alta	1620	840	180
Hurtigruten Sjø	820	740	1110
Cermaq Norway, Hammerfest	840	440	80
Salmar Finnmark	1070	420	100
Salmar Farming	620	320	30
Elkem	300	260	50
Sibelco Nordic	600	170	30
Aibel	250	170	110
Lerøy Aurora	190	140	70

Kilde: Menon Economics Eksportmeldingen 2024

Hammerfest er Finnmarks største eksportkommune.
Foto: Ziggi Wantuch, Hammerfest

Hurtigruten er største eksportbedrift i Finnmark utenom sjømatnæringen og petroleumsnæringen. Foto: Ziggi Wantuch, Hammerfest

I 2023 eksporterte Finnmark for drøye 17 milliarder kroner.

Av – Bjørn Tore Bjørsvik

Dette viser tall fra Menon Economics "Eksportmeldingen 2024," en årlig rapport analyse-selskapet lager på oppdrag for NHO, LO, Innovasjon Norge, Eksportfinansiering Norge og Nasjonalt Eksportråd. De 17 milliardene inkluderer ikke eksport av olje og gass.

Dette er en økning på 10 prosent fra året før og en økning på 163 prosent de siste ti årene. Troms det eneste fylket med større eksportvekst i perioden.

Sjømat største eksportnæring

Eksportveksten er i hovedsak drevet av sjømatnæringen, som står for to tredjedeler, eller 66 prosent av finnmarkseksporten.

Ifølge rapporten deles andreplassen av maritim næring og reiseliv med seks prosent hver. Fjerdeplassen deles av offshore og kraftintensiv industri. Hver av dem står for tre prosent av fylkets totale eksport.

De resterende 16 prosent dekkes av sekkeposten "annen eksport."

Sysselsetter tusener

Eksporten skaper en betydelig mengde arbeidsplasser i Finnmark. I følge Menons beregninger sysselsatte eksportbedriftene så mange som 6200 i 2023. Av disse arbeider omkring 4200 direkte i eksportbedriftene, mens de øvrige

2000 jobber i bedrifter som leverer varer og tjenester til eksportbedrifter i Norge.

Dette betyr at eksport, utenom olje og gass, står for omkring 16 prosent av Finnmarks totale sysselsetting, mens hver av de sysselsatte er beregnet til å stå for 440 000 kroner årlig i eksportverdier.

Hammerfest er størst

Ikke overraskende er de større kommuner også de største eksportkommunene, så for 2023 var Hammerfest og Alta øverst på listen, med Nordkapp som en god nummer tre.

Menon estimerer at bedrifter i Hammerfest eksporterte for rundt 3,9 milliarder kroner i fjor, mens Alta på andreplass eksporterte for omkring 3,2 milli-

arder kroner. På tredjeplassen finner vi Nordkapp med en eksport på ca 1,8 milliarder kroner, og som i de to over dem på listen, er det sjømat som står for størstedelen av eksporten.

På fjerdeplassen finner vi Sør-Varanger som eksporterte for 1,5 milliarder kroner, og her er det faktisk ikke sjømatnæringen, men maritim næring som er størst.

Resten av "topp ti"-listen utgjøres av Måsøy (1,3 milliarder - sjømat), Loppa (0,9 milliarder - sjømat), Lebesby (0,8 milliarder - sjømat), Båtsfjord (0,6 milliarder - sjømat), Tana (0,5 milliarder - kraftintensiv industri) og Hasvik (0,4 milliarder - sjømat).

Godstemning av Grieg

Eksportbedriftene er spredt

utover flere ulike kommuner i vårt nordligste fylke. Den største av dem, målt i omsetning, er Grieg Seafood Finnmark i Alta. Sjømatnæringen var som nevnt største ikke-petroleumsrelatert eksportnæring i 2023, så Grieg har selskap av blant andre Cermaq i Alta og Hammerfest, Salmar Finnmark i Alta, Salmar Farming i Båtsfjord og Lerøy Aurora på eksportlisten.

Størst om man måler i sysselsetting er Hurtigruten Sjø, som de færreste i Nord-Norge trenger ytterligere presentasjon av. Hurtigrutens mange utenlandske turister/passasjerer putter dem på "ti på topp"-listen over eksportbedrifter. ▶▶

Måsøy
Næring og Havn KF
Måsøy kommune

Måsøy kommune har store fiskeriresurser og fantastisk natur med fjorder, hav og vind.

Måsøy Næring og Havn tilbyr kaileie og gode havnetjenester.

Vi tilrettelegger, utvikler og bistår ved etableringer – innen fiskeri, havbruk, reiseliv, infrastruktur eller annet.

EU-press mot norske kvoter

For første gang siden 1994 krever EU norske fiskekvoter i bytte mot markedsadgang.

Av – Jonas Ellingsen

– Vi har sendt en veldig klar melding til Norge om at tilgangen til markedet for fisk selvfølgelig må gjengjeldes med et nært og gjensidig fordelaktig forhold til fiskeri, sa talsperson for EU-kommisjonen Adalbert Jahnz på en pressekonferanse 25. juni. Samme dag presiserte han uttalelsen i klartekst i et intervju med Fiskeribladet.

– EU forventer mer fisk i bytte mot markedsadgang for Norge, uttalte Jahnz til avisen.

Fiskekrangelen med EU blir stadig mer betent. Elleve EU-land med Tyskland i spissen kritiserer nå åpent Norge for å forsyne seg for grovt av fiskefatet, samt å lage hindringer for en avtale om felles utnyttning av fiskeressursene. Et EU-råd bestående av landenes landbruks- og fiskeriministre trekker særlig fram havområdene rundt Spitsbergen, der EU tradisjonelt har hatt egne torsk kvoter. Men det slutter ikke der.

Flere områder

Rådet er også sterkt kritisk til det norske makrellfisket.

– Rådet beklager at Norge setter ensidige og for store kvoter på makrell og klager på en mangel på konstruktivt samarbeid med EU om hvordan kvotene skal fordeles, men i stedet holder EU utenfor avtaler, heter det i uttalelsen.

I tillegg er Rådet kritisk til at Norge har begrenset adgangen for EUs fiskeflåte til norske havområder og Skagerrak når det gjelder silde- og trålfiske.

Markedsadgang og kvoter ble diskutert i forbindelse med Brexit, men det er første gang siden EØS-avtalen ble inngått i 1994 at EU er så tydelig i sine krav.

Den gang kompenserte Norge EU med fiskekvoter for bedre markedsadgang.

Da Storbritannia forlot unionen for fire år siden, ble EU sittende igjen med havområder som er mindre interessante for norske fiskere.

Dermed har også EU dårligere kort på hånden når det skal forhandles om kvoter på blant annet makrell, torsk og sild.

- Ikke en fisk å gi

– EU er blitt en liten aktør og bruker alle virkemidler de har, sa ekspedisjonssjef for fiskeriavdelingen i Nærings- og fiskeridepartementet, Elisabeth Norgård Gabrielsen, da hun orienterte på Midsundkonferansen om de internasjonale fiskeriforhandlinger som Norge er med i. Til Fiskeribladet sier hun at det er uaktuelt å bytte fiskekvoter mot markedsadgang til EU.

Kristin Alnæs, fagsjef i Sjømat Norge, sier at avtalen med EU ligger fast gjennom EØS-avtalen og kompensasjonskvotene, og at dette ikke er noe EU kan endre ensidig.

SULTEN PÅ FISK: EU importerer 84 % av sin laks og 91 % av sin torsk, og har 20.000 arbeidsplasser basert på videreforedling av norsk fisk. Foto fra fiskemarked i Frankrike: Norsk Sjømatråd

– Vi har ikke noe fisk å gi, sier Audun Marå, leder i Fiskebåt – havfiskeflåtens organisasjon, og slår fast at det er uaktuelt for oss å kople fiskekvoter med markedsadgang til EU.

Fisk utenfor EØS

I fjor eksporterte Norge sjømat for 172 milliarder kroner, og omtrent 60 prosent av all sjømat går i dag til EU. Laksen står for 75 prosent av den totale eksportverdien i EU er 20.000 arbeidsplasser bygd på videreforedling av norsk fisk.

I 2022 la Nei til EU frem rapporten "Markedsadgang for fisk uten EØS, skrevet av Peter Thomas Ørebech, professor i rettsvitenskap ved UiT Norges arktiske universitet. Den bygger blant annet på erfaringene fra de handelsavtalene Storbritannia har inngått både med EU og med Norge, Island og Liechtenstein.

– EU-markedet «skriker» etter

fisk – og det er kun Norge som har det kvantum som skal til for å dekke etterspørselen, er blant konklusjonene i rapporten.

Strammer seg til

Forholdet mellom EU og Norge er blitt stadig mer utfordrende på flere områder, inkludert energipolitikken. EU truer nå med sanksjoner dersom ikke Norge kobler seg tettere på EUs energimarked og slutter seg til EUs fjerde energimarkedspakke. Fristen er satt til august. Energipakken er omstridt, og mange politikere mener den vil svekke Norges kontroll over egne kraftressurser.

Truslene får politikere i en rekke partier til å reagere, blant dem Marius Arion Nilsen (Frp) som er stortingsrepresentant og sitter i energi- og miljøkomiteen.

– Norge reddet EU fra konsekvensene av sin egen håpløse energipolitikk de siste årene

► **EU er blitt en liten aktør og bruker alle virkemidler de har.**

og takken er trusler om krav om tilslutning til det samme dysfunksjonelle systemet, sier Marius Arion Nilsen (Frp).

– Norske politikere må snarest forstå at EU bryr seg om EU, og da er Norge bare et middel til et mål. De må forstå at det som tjener EU, ikke nødvendigvis tjener Norge, og slutte å bare følge blindt etter, uttalte han til Nettavisen.

Innen arbeidsrett strammer det seg også til mellom Norge og EU. Fellesforbundet er villig til å skrote EØS-avtalen dersom staten taper i Efta-domstolen i saken som gjelder forbud av innleid arbeidskraft fra bemanningsbransjen i hovedstadsområdet.

VI UTVIKLER UTSTYR FOR FISKEINDUSTRIEN

(+47) 911 63 227
post@latech.no
www.latech.no

LATECH
UTSTYR FOR FISKEINDUSTRIEN

Brann og Redningsutstyr, Flåteservice, kontroll og sertifisering

Flåtens Safety AS har tilholdssted midt i skipsindustriens hjerte i Svolvær, omtrent rett under Svinøybrua i østre havn.

Adr.: Bjørnskjærveien 10, 8300 Svolvær - Tlf 995 29 725
www.flatenssafety.no - post@flatenssafety.no

Egil Kristoffersen & Sønner AS: Tradisjonsrikt selskap med blikk mot fremtiden

SMOLT: Datterselskapet Nordland Akva AS har et moderne anlegg i Meløy, med fem adskilte produksjonsavdelinger med egne resirkuleringsanlegg og muligheter for å produsere stor smolt. Foto: Jennskaret.no

ELEKTRIFISERING: Den første av konsernets servicebåter har fått installert batteripakke, slik at arbeidsoperasjoner ved merde kan utføres uten utslipp. Foto: Jennskaret.no

LANGE TRADISJONER: Egil Kristoffersen & Sønner AS har røtter tilbake til 1930-tallet og foredling av hvitfisk. I 1984 ble selskapet tildelt sin første konsesjon for oppdrett av laks i Bø. Foto: Jennskaret.no

2023 ble nok et godt år for Egil Kristoffersen & Sønner AS, der selskapet kunne betale ned siste krone av langsiktig gjeld.

Av – Jonas Ellingsen

- En milepæl, og noe jeg har jobbet for i 20 år, forteller daglig leder Eva Kristoffersen til Nordnorsk Rapport.

Gjeldfri og herre i eget hus, heter det så fint. Daglig leder Eva Kristoffersen leder nå et selskap uten langsiktige lån. Regnskapet viser en egenkapital på nesten 838,8 millioner kroner. Det tilsvarer en egenkapitalprosent på nærmere 80 prosent.

Pene tall

2022 ble et av de beste årene i selskapets historie. Egil Kristoffersen & Sønner AS satte ny rekord for omsetning med 589,5 millioner kroner, der driftskostnader var på 408,4 millioner og driftsresultat endte på 177,5 millioner.

I 2023 ble omsetningen 571,2 millioner, driftsresultatet 139,9 millioner og årsresultatet 119 millioner kroner.

- Vi er litt ned fra 2022, men like fullt er vi godt fornøyd med foråret, sier Eva Kristoffersen.

Traff med investeringer

Med solid egenkapital er selskapet godt rustet for fremtiden og nye investeringer. Men foreløpig har selskapet satt nye og tunge investeringer på vent.

- Usikkerhet rundt grunnrenteskatten og mulige nye føringer

for havbruksnæringen gjør at vi tar det litt med ro og avventer hva som skjer, sier hun.

- Det gjenstår fortsatt å se hvordan grunnrenta slår ut. Jeg synes ennå ordningen virker uoversiktlig, og det har jo også kommet endringer underveis. Vi har derfor ventet med å gjøre tilpasninger, som å omstrukturere selskapet, forteller hun.

Selskapet gjorde betydelige investeringer i båter, flåter og utstyrspark for noen år siden.

- Vi investerte før den store pris-

økningen kom, og når vi ser i bakspeilet er vi naturligvis veldig fornøyd med det. Vi er godt utstyrt på de fleste områder. Vi har vurdert et større løft for slakteriet, men i dag slakter vi kun for oss selv, og det er nok av slaktekapasitet i Vesterålen dersom vi skulle få økt behov, sier Kristoffersen.

Nye løsninger

Hun følger med på utviklingen av nye løsninger for havbruk, der en rekke lukkede og semi-lukkede anlegg nå testes som alternativ til åpne anlegg i sjø.

SLAKTERIET: I slakteriet er det installert ny palleteringsrobot og kjøletank for å redusere temperaturen på de ferdigpakkeproduttene. Foto: Jennskaret.no

Dekksoffiser D6 - Fiskeskipper C og B

Fleksible nettbaserte kurs med instruktør

Ta kontakt for mer informasjon og kurstilbud

www.nmks.no - post@nmks.no - T: 22 62 21 22

- Det er en stor debatt der ute om oppdrettsnæringens miljøavtrykk, så vi holder åpent for at det kan komme nye føringer om hvordan et selskap som vårt skal drive.

- Jeg føler at de konseptene som nå er under utprøving langt fra er ferdigutviklet. Mye ser bra ut på tegnebrettet, men når det settes i drift kommer svakhetene frem. Noen landbaserte konsept ser jo lovende ut, men da med mindre volum fisk. Vi har stor tro på at det kommer gode løsninger, men det er nok et stykke igjen. Vi er for små til å være innovatører. Vi står foreløpig på sidelinjen og følger med, slik at vi er kompetent den dagen vi må gjøre et valg. Hvis nye løsninger er bra for fisk og folk, så vil de være bra for helheten også.

Når reglene for miljøteknologiordningen kommer, vet vi også mer om spillereglene fremover, sier Eva Kristoffersen.

Elektrifisering

Men selskapet i Bø er langt fra bakpå i forhold til å ta i bruk nye løsninger.

- Luselasere har vært i drift i fem år, så der var vi nokså tidlig ute.

I forhold til elektrifisering gjorde vi retrofit med Ebox batteripakke fra Moen Marin på en av våre servicebåter i fjor. Det ser ut til å fungere godt og gir betydelig reduksjon i forbruk av drivstoff. Arbeidsmiljøet for de ansatte blir også mye bedre, siden det er helt stille når båten ligger ved merdene og bruker kran. Vi var den første til å ta i bruk hybridløsningen med Ebox i et så stort prosjekt, og vi vurderer nå om flere av våre båter skal få samme oppgradering. Landstrøm til forflåtene er vanskelig å få til der vi driver, men vi har lagt om til hybrid-drift med batteripakker på alle flåtene, forteller hun.

Drift på det jevne

Hos Egil Kristoffersen & Sønner er det meste på det jevne om dagen. ILA har i skrivende stund rammet 21 oppdrettere langs kysten, men i merdene i Bø er det ikke registrert sykdom eller algeangrep. Konsernet er en betydelig arbeidsgiver, og har 81

ansatte fordelt på 66 arbeidstakere i Bø og 15 ansatte på det heleide smoltselskapet i Meløy.

- Vi har noen få personer på teknisk som pendler fra Sortland, men ellers er alle bosatt i Bø kommune. Noen ansatte er fra Litauen, Ukraina og andre land, men de eier eller leier hus her, og bruker tilbud som barnehage, skole og butikker. En tilflytting som totalt sett er svært positiv for kommunen vår, sier Eva.

Kronekurs og priser

Nå om dagen følger hun med på nedgangen i lakseprisene.

- Etter mange år i denne bransjen

vet jeg jo at det går opp og ned, men akkurat nå er det interessant å se om prisnedgangen fører til at markedet blir større igjen. Prisvekst på matvarer har gjort at folk endrer matvaner, og det påvirker også etterspørselen etter laks. En prisnedgang gjør at laksen blir mer attraktiv og får større plass på middagsbordet, sier hun. Mistanke og tilfeller av ILA og algeangrep hos store produsenter er en av forklaringene på prisnedgang, siden store partier nå tas ut og sendes ut på markedet.

En svak norsk krone har også gjort norsk laks attraktiv

i markedet, men kursen er en ulempe ved kjøp av båt, flåter og annet utstyr fra utlandet.

- Alt vi kjøper fra utlandet har økt markant i pris, og lav kronekurs er med på å forsterke tapet av kjøpekraft. Kronekursen blir derfor til syvende og sist et nullsumspill.

Prisene på det vi kjøper i Norge har også økt markant. Prisene

på fôr har økt 15-20 prosent de siste to årene. Det påvirker lønnsomheten, spesielt når prisene på laks går ned samtidig. Endringene i verdensøkonomien er i høyeste grad merkbare i vår bransje, fastslår Eva Kristoffersen.

Egil Kristoffersen & Sønner AS

Egil Kristoffersen & Sønner AS er i dag et konsern bestående av smoltproduksjon i datterselskapet Nordland Akva AS tilhørende i Meløy, og matfiskproduksjon og egen slakterivirksomhet med pakke-nummer N-234 i Egil Kristoffersen & Sønner AS i Bø i Vesterålen.

I tillegg til det heleide datterselskapet Nordland Akva AS har konsernet eierposter i smolt-

anlegget Lodingen Fisk AS (~44 prosent) og i havbruks-selskapet Norway Royal Salmon ASA (~10,5 prosent).

Selskapet har seks konsesjoner for oppdrett av laks på til sammen 4728 tonn maksimalt tillatt biomasse. Settefiskanlegget har tillatelse til å produsere 6 millioner smolt, og benytte 1500 tonn fôr i året.

Kilde: Jennskaret.no

Glimt fra historien

Egil Kristoffersen & Sønner AS har røtter tilbake til 1930-tallet. Egil Kristoffersen, bestefar til Eva Maria Kristoffersen som leder selskapet i dag, var plaget med sjøsyke og valgte å satse på foredling av hvitfisk i stedet for å ro fiske selv. Egil og kona slo seg ned i Nykvågen, et fiskevær på yttersida av kommunen med strategisk nærhet til rike fiskefelt, og drev bedriften sammen. Selskapet som ble stiftet het Egil Kristoffersen & Co. Egenkapitalen til oppstarten i Nykvåg kom fra en periode med knallhardt arbeid i gruvene på Svalbard.

På høsten i 1966, den rolige perioden av året for hvitfiskindustrien, ble aksjeselskapet Egil Kristoffersen & Sønner etablert.

Ut over 70-tallet fengte nye tanker om fiskeoppdrett Egil

Kristoffersen, men for å få tildelt konsesjon for fiskeoppdrett fra myndighetene, måtte man ha kompetanse på området. Konsesjoner for fiskeoppdrett ble i starten delt ut for å gi hvitfiskindustrien et supplement, og grunnlag for aktivitet gjennom større deler av året. Sammen med Hans Petter Meland og Arvid Olsen etablerte Egil Kristoffersen selskapet Svenningen Fiskeoppdrett på Lovund.

Åtte år senere, i 1984, fikk Egil Kristoffersen & Sønner AS tildelt sin første konsesjon for oppdrett av laks i Bø. Det ble satt ut 10.000 smolt som var slakteklar i 1986. Fisken ble slaktet og solgt fra foredlingsanlegget på Hysjordneset i Jennskaret. Utbyttet var 44-45 tonn. Til sammenligning slaktes det nå 15.000 fisk per skift i Bø.

Kilde: Jennskaret.no

For kystens verdier

Telefon: 77 66 01 00
www.rafisklaget.no

Forskningscenteret Letsea AS på Dønna tester havbruksløsninger. Selskapet er flere ganger gasselvinner i Nordland. Foto: Letsea AS

Forsiktig optimisme i nord

Næringslivet i Nord-Norge er noe mer optimistisk i 2024 enn i fjor.

Av – Edd Meby

Det viser Forventningsbarometeret for Nord-Norge som Kunnskapsbanken Nord-Norge leverer som en del av samfunnsansvaret til Sparebank1 Nord-Norge. Forventningsbarometeret for Nord-Norge har blitt gjennomført hvert år siden 2019, og har ambisjoner om å beskrive tilstanden i nordnorsk næringsliv.

Pessimisme

Etter år med pandemi, høy rente og kraftig prisstigning viste de to barometrene i 2023 at nordnorske bedriftsledere følte de sto ovenfor en rekke utfordringer. Undersøkelsene i fjor viste et klart mer pessimistisk bilde enn

det som ble avdekket i 2022. Rentenivå, lav kronekurs, skatteinivå og grunnrentebeskatning ga bedriftsledere hodepine, men det var inflasjon og økte renter de fleste fryktet ville påvirke virksomheten negativt mest de neste 12 månedene.

Det snur

Noen måneder senere viser barometeret at det er lys i tunnelen – og det er ikke lenger et møtende tog. Rentenivået kan ha nådd sitt toppunkt. Inflasjonsutviklingen har flatet ut, og sysselsettingen er i tillegg høy. Dette medfører at forventningene har snudd i positiv retning. 48 prosent forventet nedgang for landsdelen i fjor høst. Nå er tallet 37 prosent, altså en betydelig lavere andel. Nesten halvparten av nordnorske bedrifter så for seg en negativ utvikling inn i 2024, men nå gjelder det bortimot én av tre bedrifter.

Betinget optimisme

Pessimisme er erstattet av betinget optimisme og det er nå flere bedrifter som tror på vekst. Nivået lå i overkant av 20 prosent i 2023, mens andelen som tror på vekst nå har økt til 28 prosent. Fra å fremstå som hovedsakelig pessimistisk på landsdelens vegne, er bildet nå at lederne heller er mer splittet i sine forventninger. Det kommer an på hvilken næring man representerer.

Bransjeforskjeller

Innen fiskeri og akvakultur er det fortsatt høye renter og inflasjon som er de største truslene. Formuesskatten og lav kronekurs har imidlertid falt i betydning siden i fjor. Denne næringen er også mest bekymret for krafttilgangen. Industri er den næringen som gjennomgående oppgir færrest bekym-

ringer i forhold til de nevnte områdene. Kronekurs og høye strømutfgifter er de to utfordringene som trekkes frem.

I motsetning til industrien er bygg og anlegg den næringen som gjennomgående har flest bekymringer vinteren 2024, plaget av høy rente, lav kronekurs, inflasjon, lønnsoppgjør og formueskatt. For varehandel har Rentenivået fått mindre betydning det siste året, men lønnsoppgjøret 2024 derimot kan ha store konsekvenser.

Flest ansatte

I 2023 var tjenesteyting den næringen hvor bekymringen var størst. Denne næringsgruppen er spesielt viktig, som den klart største i antall ansatte. Den er svært sammensatt og består av mange typer bedrifter av ulike størrelse og type tjenester, og lederne her så mange trusler

i horisonten i fjor. Nå er dette inntrykket klart tonet ned og det er fortsatt renter, inflasjon og kronekurs som er de tre hyppigst nevnte trusselområdene.

Fortid og fremtid

Barometeret spør nordnorske næringslivsledere om den økonomiske utviklingen de siste tre månedene og forventningene tolv måneder frem i tid. Det legges vekt på bedriftenes lønnsomhet og investeringsvilje, deres syn på arbeidsmarkedet, konsekvensene av klimarisiko og EU-taksonomien. Ett av de konkrete spørsmålene er: «Hvordan har det økonomiske resultatet i din bedrift utviklet seg de siste tre månedene?». I 2024 svarer flere «som forventet», men det er fortsatt dobbelt så mange som mener de økonomiske resultatene har blitt dårligere enn forventet, enn omvendt. ▶▶▶

asplan viak

VI KAN BÆREKRAFT

Asplan viak er ledende på bærekraft og ombruk.

Vi dekker bl.a. oppdrett, bygg, transport og infrastruktur. Spør oss om materialrådgiving, ombrukskartlegging, klimagassregnskap, livsløpsanalyser (LCA) og sertifiseringer (BREEAM/CEEQUAL).

asplanviak.no

5 viktige funn

- Næringslivet i Nord-Norge rapporterer om stabile, men utfordrende økonomiske forhold. Det er store bransjeforskjeller hvor industrien er mest positiv, mens pessimismen er størst blant bedriftsledere i varehandel samt bygg- og anleggsbransjen.
- 18 prosent forventer å ansette flere personer – mens 14 prosent forventer å redusere antall ansatte det kommende året.
- 21 prosent mener kunstig intelligens i meget/ganske stor grad vil påvirke bedriften det neste året. Nesten halvparten (45 prosent) svarer i liten grad, eller ikke i det hele tatt.
- 68 prosent av investeringene fra nordnorske bedrifter vil tilfalle leverandører i landsdelen. Dette er det høyeste nivået som er målt i barometeret.
- 58 prosent mener mangel på kvalifisert arbeidskraft er en betydelig utfordring. Samtidig sier hele 38 prosent at de bruker eget nettverk eller bekjente når de skal rekruttere – etterfulgt av sosiale medier (18 %) og egen nettside (16 %).

Kilde: KBNN.NO

Kunnskapsbanken for Nord-Norge sitt næringslivsbarometer, KBNN-barometret, viser betinget optimisme i nordnorsk næringsliv og det stemmer godt for Sommarøy Fisk AS.

Av – Edd Meby

Familiebedriften på Sommarøy i Troms har tradisjoner som fiskemottak helt fra 1890 og er vant til både oppturer og nedturer i bransjen, men daglig leder Mathias Hansen (35) har ikke problemer med å mobilisere optimisme. Det er ikke akkurat et halleluja, men mer en erkjennelse av at det ikke nytter å klage.

- Selvsagt har vi tro på det vi holder på med. Vi vet at denne bransjen går i sykluser. Det gir motivasjon til å stå på, sier Hansen.

Investorer

Barometret til KBNN viser tydelig at det er store forskjeller i fra bransje til bransje i hvor løst optimismen og fremtidstroen sitter, og det gjelder nok også de forskjellige formene for fiskeri. Hos Sommarøy Fisk har det meste dreid seg om hvitfisk, men i 2023 gjenopptok bedriften kjøp av sild og lodde, en investering til 15 millioner.

- Det er mye penger for oss, og foreløpig har det hatt null økonomisk effekt. Men det bidrar i alle fall til å strekke ut sesongen og sørger for økt aktivitet på høsten, og det er et viktig skritt på veien for å ha stabile helårsløst arbeidsplasser.

Kraftig kost

De siste årene har torskekvotene gått ned, og i 2024 var de 20 prosent lavere enn i 2023.

Sterk i troen

Selvsagt har vi tro på det vi holder på med. Vi vet at denne bransjen går i sykluser, sier Hansen.

Det gjør ikke fremtidsutsiktene lysere.

- Nedgangen har vært dramatisk, men vi har en relativt stor hjemmeflåte som leverer hos oss, så vi er sånn rimelig fornøyd med årets vintersesong.

Sommarøy Fisk AS omsatte for ca. 90 millioner kroner både i 2022 og 2023, men regnskapet for 2023 vil vise et minus etter investeringen i mottaket av sild og lodde. I 2022 ble driftsresultatet 314.000, mens 2021 ga et pluss på 1.2 millioner. Mathias Hansen hadde ingen forventninger til en økning i torskekvotene i 2025, og de fikk han innfridd da forskernes råd nylig kom. En reduksjon på 30 prosent er kraftig kost.

Færre mottak?

Selv med de største kvoter og de høyeste priser har ikke hvitfisknæringen vært noen gullgrube.

- Det som er helt klart er at marginene i vårt ledd må opp. De fleste i næringen har det

som oss og er opptatt av det samme. Det er en tøff bransje og konkurransen øker. Jeg tror vi kan komme til å se en annen modell i fremtiden.

Hva slags modell?

- Jeg tror det blir mer verdikjedetanking og færre fiskebruk. Vi er jo en liten aktør, og vi ser allerede tegn på at det blir større enheter. Jeg er ikke sikker på at vi om noen år har like mange mottak som nå og jeg tror dette kan endre seg fortere enn mange tror, sier Mathias Hansen.

- Har du selv fått henvendelser fra selskap som vil kjøpe dere opp?

- Nei, men det snakkes mye om dette i bransjen. Vi samarbeider allerede med andre bedrifter, og jeg tror det vil oppstå allianser. Det trengs mer kapital for å utvikle næringen og gjøre den enda mer attraktiv.

Sterk i troen

Likevel har han tro på en fremtid i bransjen.

- Jeg er 35 år og jeg kommer fremdeles til å være her om 10 år. Jeg har vært her siden jeg var 27 og synes det har vært en artig reise i hvitfiskbransjen. Jeg har en spennende jobb og er

faktisk den eldste i ledergruppen vår. Vi har unge ansatte, det flytter folk hit og en kjøretid på 45 minutter til Tromsø gjør at vi ikke har trøbbel med å rekruttere arbeidskraft med høy kompetanse.

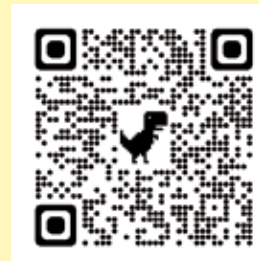
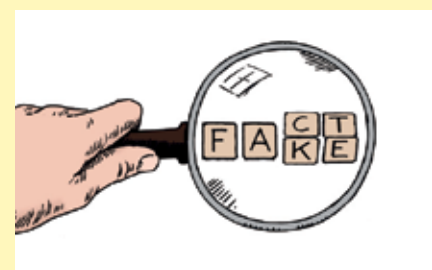
Sommarøy: - Jeg har tro på fremtiden, sier daglig leder i Sommarøy Fisk AS, Mathias Hansen. Foto: Privat

Netwax NI Gold

Notimpregnering med optimal beskyttelse mot groe

Sansynligvis et av de mest bærekraftige produktene for impregnering av not

Kobberimpregnering vil for mange fortsatt være den mest effektive og bærekraftige løsningen for å forhindre groe. Se film og info på netkem.no eller scan QR-koden.

NetKem AS

Telefon: 66 80 82 15
post@netkem.no - www.netkem.no

LEVERANDØR AV SIKKERHETSSTYRINGS-SYSTEM

Web-baserte vedlikeholdssystem for den minste fiskeflåten og oppdrettsnæringen. Alt i en APP - på nettbrett og smartelefon.

Stakkevollvegen 65, 9010 Tromsø
Epost: post@sirkel-vs.no
Telefon: 475 54 200 - Mobil: 900 21 538

Vellykket industrialisering

Bodø er kanskje ikke mest kjent for sin industri, men midt i byen ligger en suksesshistorie.

Av – Edd Meby

Den heter Salten Salmon AS og driver med filetproduksjon av laks og ørret. Fra starten i mai 2019 til i dag har selskapet vokst til 120 ansatte og 113 millioner i omsetning. Daglig leder Aleksander Lyngved Pedersen (35) har vært med fra første dag, først som kvalitetssjef.

- Selvsagt har det vært krevende, men det har også vært et eventyr.

Lokalt eierskap

Salten Salmon AS er en del av konsernet Salten Aqua, som er eid av lokale bedrifter i havbruksnæringen. Hovedkontoret er i Bodø, men konsernet har virksomheter på flere steder i regionen. Salten Aqua AS hadde i 2022 driftsinntekter på 2,4 milliarder kroner fra sine selskaper. Salten Salmon AS eies idag av Polar Quality AS (51%), Coop Nordland AS (34%) og de lokale havbrukbedriftene Gifas-Gildeskål Forskningsstasjon AS (5%), Wenberg Fiskeoppdrett AS (5%) og Edelfarm AS (5%).

- Salten Salmon ble etablert etter en periode på 15-20 år der flere Bodø-bedrifter som drev med matproduksjon ble lagt ned, men våre eiere har hatt stor tro på prosjektet og vi har vist at det går an, sier Pedersen.

Overtok ansatte

Å bygge opp Salten Salmon

Salten Salmon investerer nå 50 millioner i en oppgradering av anlegget på Rønvikleira i Bodø. Foto: Salten Salmon

har vært krevende, men selskapet fikk en god start med å overta flere ansatte og viktig kompetanse da Matmax i Bodø ble lagt ned.

- I starten var vi ikke mange ansatte og dette krevde at mange måtte ta på seg oppgaver utenfor sine vanlige arbeidsområder og fylle mange ulike roller. Dette har vi i dag stor nytte av, det gir oss et solid fundament å bygge videre på.

Doblet driftsinntektene

Fra 2020 til 2022 ble driftsinntektene mer enn doblet, fra 51 millioner til 106 millioner

kroner, og i 2023 ble det 113 millioner. Resultat før skatt ble 6 millioner og Pedersen er fornøyd.

- Inntjeningen kunne vært bedre, men vi har gjort nødvendige investeringer og vi er veldig stolte over det vi har fått til. De resultatene Salten Salmon har oppnådd er en lagseier. Vi har medarbeidere som brenner for denne bedriften. Det gir oss drive og motivasjon.

Søvnløse netter

Forretningsideen til Salten Salmon er bearbeiding av laks. Inn den ene døra kommer sløyd

- Vi er stolt over den jobben som alle har lagt ned og resultatene vi har klart å oppnå, sier daglig leder i Salten Salmon, Aleksander Lyngved Pedersen. Foto: Salten Salmon

Aleksander Lyngved Pedersen peker likevel på to viktige faktorer i suksessen:

- Godt samarbeid med kundene, spesielt viktig når markedet er tungt.

- Godt arbeidsmiljø. Salten Salmon bruker ikke bemanningsbyrå, men rekrutterer selv, og mener dette skaper stor grad av tilhørighet.

Restråstoffet

I denne bransjen er alle marginer viktige, det skal lite til før overskudd blir til underskudd, derfor er det også viktig hvordan restråstoffet ivaretas og kommersialiseres, proteiner og fett har en stor verdi. Hoder, rygg, buk og avskjær er store eksportprodukter som det er en enorm etterspørsel etter i markedet.

Bedriften investerer nå i en del nytt utstyr som skal optimalisere produksjonen og gi grunnlag for et større spekter av produkter, samtidig som det svarer på en økende etterspørsel i markedet. Denne sommeren stoppes produksjonen i sju uker for å oppgradere anlegget for 50 millioner kroner.

- Vi er stolt over den jobben som alle har lagt ned og resultatene vi har klart å oppnå. Det at vi er kommet i posisjon til å kunne investere i nytt utstyr og tenke enda lengre frem i tid er en fantastisk følelse for oss alle.

Gigante Havbruk

Sjøgata 21, Bodø

Flere vil drive med oppdrett

Til tross for oppdrettsbransjens bekymringer rundt den nye "lakse-skatten" vokser antallet produksjonstillatelser.

Av – Bjørn Tore Bjørsvik

Etter år med utredning og høringer vedtok Stortinget 31. mai i fjor å innføre den såkalte lakseskatten, en grunnrentebeskatning på 32,1 % (25 % effektivt) på oppdrett av laks, ørret og sjørøtt. Gjennom hele saksforløpet har representanter både fra næringen og fra oppdrettskommuner advart mot de mange negative effektene en slik beskatning vil kunne føre til for bransjen og for lokalsamfunnene hvor oppdrettsnæringens fasiliteter ligger. Spekteret av spådde effekter strakk seg fra regnskapsmessige utfordringer til kommunedød.

Grunnrentebeskatningen ble innført med effekt fra og med januar 2023, så det er for tidlig å trekke bastante konklusjoner om hvordan dette faktisk vil bli. Uansett har de negative spådommene ikke skremt vekk de som ønsker å drive med oppdrett av de tre nevnte fiskeslagene, viser tall fra Fiskeridirektoratet.

Økning på 12,4 %

Diskusjonen rundt grunnrentebeskatning startet for alvor i 2018, da Solberg-regjeringen nedsatte et utvalg "som skulle vurdere hvordan skattesystemet for havbruk bør utformes for å bidra til at fellesskapet får en andel av grunnrenten." Havbruksskatteutvalget leverte sin rapport til finansminister Siv Jensen i november året etter.

Da Erna og Siv trillet ballen i gang var det 1437 produksjonstillatelser for laks, ørret og sjørøtt på landsbasis. I dag er tallet 1615, en økning på 178 tillatelser eller 12,4 %, dette i perioden hvor disku-

sjonen har gått og de potensielle negative sidene har blitt grundig belyst. Faktisk er de 65 siste tildelt etter januar 2022. Støre-regjeringens forslag ble lagt fram i september samme år.

I Nord-Norge antyder veksten i antall tillatelser at man var enda mindre lettskremt enn i landet forøvrig: I Nordland var det 257 tillatelser ute da Erna startet utredningen, mens det i dag er 314. Dette betyr en økning på 57 tillatelser, eller 22,2 %! I Troms har man økt antallet tillatelser med 22, fra 131 til 153, og dermed 16,8 % opp. Finnmark har fått 16 nye tillatelser i perioden og økt 16,8 %; fra til 110 til 126.

Rekordnivåer på omsetning

Høy omsetning og gode priser i bransjen er sannsynlige årsaker til at antallet produksjonstillatelser øker selv om bransjens representanter spår tøffe tider

på grunn av grunnrenteskatten. Og halvannet år inn i det nye skatteregimet har lakse- og ørretprodusentene fortsatt eksportresultater i toppklasse.

I 2023 eksporterte Norge 1,23 millioner tonn laks, viser tall fra Norsk Sjømatråd. Til tross for at dette var en volumnedgang på 2 % fra året før, kunne man notere seg for en 16 % økning i eksportverdi, mye på grunn av en 18 % økning i kilopris. Og de gode tidene har fortsatt inn i 2024, og så langt har man eksportert 408 000 tonn laks til en verdi av 47,6 milliarder kroner, 4 % ned i volum, men verdimesig helt på nivå med fjoråret per dato grunnet en 4 % prisøkning.

Ørreteksportørene kunne notere seg for 56 800 tonn i 2023, en 4 % volumøkning fra 2022. Inkludert en prisøkning på 6 %, ga dette en eksportverdi på 5,49 milliarder kroner som er 10 % mer enn året

Halvannet år inn i det nye skatteregimet har lakse- og ørretprodusentene fortsatt eksportresultater i toppklasse. Foto: Cermaq

før. Hittil i år har man eksportert 50 % (!) mer enn på samme tid i 2023; drøye 23 600 tonn. Dette sikrer en omsetning på 2,42 tonn, som er 36 % mer enn på samme tid i fjor.

Totalt har Norge eksportert sjømat for totalt 65,3 milliarder kroner de fem første månedene av året, når også villfanget fisk, krepsdyr og bløtdyr var inkludert, viser tall fra Statistisk Sentralbyrå. Til sammenligning har vi i samme tidsrom eksportert råolje for 236,5 milliarder kroner og naturgass for 199,4 milliarder, så man skjønner at volumet på sjømateksporten, som er vår tredje største eksportartikkel, er betydelig. ▶▶

Sjømat for en sunn framtid

CERMAQ

TRUEARCTIC SALMON by CERMAQ

Dette er lakseskatten

Grunnrenteskatten på laks, ørret og regnbueørret trådte i kraft 1. januar 2023. Skatten er en kontantstrømskatt, som vil si at inntekter skattlegges fortløpende. Det er kun den delen av verdikjeden som er i sjøfasen som treffes av skatten. Verdier som skapes etter at fisken forlater merdkanten (sjøfasen) er derfor ikke grunnrenteskattepliktig.

Skattegrunnlag

Grunnrenteskatten har i dag en formell sats på 32,1 % som gir en effektiv sats på 25 %. Skattegrunnlaget beregnes av alle inntekter fra sjøfasen, redusert med alle påløpte tilvirkningskostnader og investeringer fra denne fasen.

Bunnfradrag

Grunnrenteskatten på havbruk har et bunnfradrag på 70 millioner kroner. Den reelle verdien av bunnfradraget er 54,6 millioner kroner, etter en nedjustering med skattesats på alminnelig inntekt på 22 %.

Produksjonsavgift

Produksjonsavgiften er i dag 90 øre per kilo. Deter en absoluttavgift knyttet til volum produsert, ikke volum solgt. Selskaper som betaler grunnrenteskatt kan trekke fra kronebeløpet på produksjonsavgiften fra den fastsatte grunnrenteskatten.

Kilder: Sjømat Norge/NHHS Consulting og Finansdepartementet

Setter pris på oppdrettslaksen

Bokstavelig talt...

Av – Bjørn Tore Bjørsvik

Som kjent er det fra 2023 innført en grunnrenteskatt på oppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Skal grunnrenteskatten fungere, kreves en viss presisjon i beregningen av markedsprisen som legges til grunn for skatten.

Skatteavregningsprisen skal svare til markedsverdien av fisken på merdkanten, uavhengig av hvor i verdikjeden omsetningen skjer.

Siden grunnrenteskatten ble innført, har prisen vært satt av selskapene selv, men fra og med 1. juli 2024 bestemmes prisen av et uavhengig råd, det såkalte "Prisrådet for havbruk."

Prisrådet ble oppnevnt av Finansdepartementet i desember i fjor. Medlemmene sitter for en periode på to år, og hadde sitt første møte i januar 2024.

Disse avgjør lakseprisen

Rådet ledes av Ola Oldernes fra Trondheim, til daglig leder for Økonomene Trondheim AS, et regnskapsfirma som spesialiserte seg på blant annet skattespørsmål.

Nestleder er advokat Tormod Torvanger fra Bergen, skattepartner i Advokatfirmaet Rasmussen & Broch DA, førsteamanuensis og kursansvarlig i skatte- og selskapsrettslige fag ved Norges Handelshøyskole (NHH) og med bakgrunn fra Sentralskattkontoret for storbedrifter.

NHH er også representert ved professor Jarle Møen, Instituttleder på Institutt for foretaksøkonomi (NHH) og nestleder i NoCet, Senter for skatteforskning. Møen er tidligere hovedstyremedlem i Norges forskningsråd, medlem av Skatteutvalget og har tidligere terget på seg Erna Solberg og Civita ved å presentere forskning som sier at "forskjeller i formuesskatt mellom land ikke påvirker kjøp og salg av bedrifter."

Fra Tromsø har rådet fått med professor Claire Armstrong fra Norges fiskerihøgskole, UiT Norges Arktiske Universitet,

TURN UNCERTAINTY INTO CONFIDENCE

For the maritime industry, this is more than a moment of change. It's a time for transformation. Never have the decisions it faces been so complex. Nor their consequences ever mattered more. As a trusted voice of the industry, we help decision-makers throughout the maritime world to make purposeful and assured choices. From regulatory compliance, next generation fuels, vessel and operational optimization, to in-depth advice and insight, explore our solutions.

Learn more:
dnv.com/maritime

Siden grunnrenteskatten ble innført, har prisen vært satt av selskapene selv, men fra og med 1. juli 2024 bestemmes prisen av et uavhengig råd, det såkalte "Prisrådet for havbruk." Foto: Havforskningsinstituttet

Investerings- prosjekter fremdeles på vent

Tidlig i vår presenterte Sjømat Norge, NHOs landsforening for fiskeri- og havbruksnæringen en rapport NHHS Consulting har laget på oppdrag for organisasjonen. Her hadde konsulentfirmaet kartlagt effekter av lakseskatten 16 måneder etter regjeringens opprinnelige forslag.

Under arbeidet med rapporten har konsulentene snakket med 16 selskaper som tilsammen representerer 31 milliarder kroner av de 40 milliardene i investeringer som ifølge Sjømat Norge ble satt på pause i etterkant av regjeringens forslag i september 2022.

På intervjuetidspunktet var investeringer for 24 milliarder, eller 77 % av de 31 milliardene, fremdeles ikke igangsatt. Basert på en antagelse om at dette forholdstallet på 77 % også gjelder for resten av næringen, estimerte de at prosjekter verdt 30,8 milliarder fortsatt er satt på pause.

At resten av investeringene som først var lagt på is er tatt opp igjen, forklares med behovet for nødvendige driftsoppdateringer.

Andre momenter fra rapporten:

Små- og mellomstore underleverandører til havbruksnæringen melder om tapte prosjekter til en samlet verdi av 4,81 milliarder kroner.

Bedriftene vet ikke hvor mye de må betale i skatt og det er usikkerhet knyttet til byråkratiet som eventuelt medfølger normprisråd (Prisrådet for havbruk).

Aktørene er innstilt på å betale noe mer i skatt, men 88 prosent av bedriftene ønsker en annen utforming på skatten.

På Sjømat Norges hjemmesider uttaler Axel Fagerbakke, prosjektleder i NHHS Consulting følgende:

– Våre undersøkelser tilsier at skatten og den tilhørende prosessen har ført til at risikoen ved å investere i Norge har økt for bedriftene. Bankene stiller krav om økt sikkerhet og egenkapital, og i kombinasjon med eieres skattebelastning og usikkerhet, har det i sum ført til mindre tilgjengelig kapital.

som også var med i regjeringens Naturrisikoutvalg.

Fra samme by kommer også Eivind Hestvik Brækkan fra Sjømatrådet, tidligere UiT Norges Arktiske Universitet hvor han har undervist i både samfunnsøkonomi og havbruksøkonomi.

Rådets andre jurist er advokat Kjetil Haare Johansen fra Asker, Country Managing Partner i DLA Piper Norway. Johansens spesialistområder er blant annet EU-/EØS, konkurranserett, distribusjonsavtaler, handelsrett og handelsrestriksjoner og eksportkontroll.

Også departementene er representert: Fra Finansdepartementets Skatteøkonomiske avdeling, Seksjon for strukturpolitikk og grunnrenteskatter, er fagsjef Nora Sundvall Rølling med.

Fra Nærings- og fiskeridepartementet, Handelspolitisk avdeling, Seksjon for sjømat-handel og WTO, kommer rådgiver Maren Bøe.

Også de to varamedlemmene kommer fra departementene: Seniorjurist og lovrådgiver Ida Monasdatter Lynne fra Finansdepartementet og seniorrådgiver Simon Dalnoki fra Nærings- og Fiskeridepartementet.

TosLab – din leverandør av laboratorietjenester

- TosLab AS selger mikrobiologiske og kjemiske analyser av drikkevann, avløpsvann, næringsmidler, hygiene og miljø. Vi har et bredt spekter av akkrediterte analyser.
- TosLab AS bidrar med kompetansestøtte til å utarbeide internkontrollsystem, bestemme kritiske kontrollpunkt, kjemisk og mikrobiologisk rådgivning og kvalitetssikring etter regelverk og interne spesifikasjoner.
- TosLab AS tilbyr tjenester med høyest mulig kvalitet og er akkreditert av Norsk akkreditering i henhold til ISO 17025.

TosLab
www.toslab.no

Aminor tar sikte på å produsere ca. 100 tonn flekksteinbit i 2024. Foto: Privat

I et lukket anlegg på land produseres en delikatesse fra havet. Det satses friskt i Meløy.

Av – Edd Meby

Anarchichas minor, som er flekksteinbitens latinske navn, har kanskje ikke utseendet med seg, men smaker desto bedre. I 2024 skal det produseres 100 tonn av denne delikatessen fra verdens eneste flekksteinbitoppdrett, et landbasert anlegg i Meløy kommune utenfor Bodø.

39 millioner

Selskapet som produserer flekksteinbit er Aminor AS og ble startet av lokale gründere i 2013. Sakte, men sikkert, har selskapet bygd opp en produksjon som nå begynner å gi resultater.

- Vi har en sterk tro på det vi holder på med og vi har et fantastisk produkt, så det er naturlig for oss å ha en strategi for vekst. Og det har investorene også. Nå i mai gjennomførte vi en emisjon og fikk inn 39 millioner. 29 millioner av dette er frisk kapital, forteller daglig leder i Aminor, Håvard Olaisen.

Frisk kapital setter fart på steinbiten

Lokalt eierskap

De største aksjonærene i Aminor AS før emisjonen var Vigner Olaisen AS med 34 prosent, og Occasion by Olaisen AS og Sørheim Holding AS med 14 prosent hver. De resterende 38 prosent er fordelt på en rekke selskaper og privatpersoner med aksjeposter på 5 prosent og mindre, eksempelvis selskaper som Meløy Kapital AS, Husøya AS og S.M. Sport AS.

- Vi er opptatt av å skape lokale arbeidsplasser, har en sterk lokal forankring og et ønske om å være med på å utvikle lokalsamfunnene rundt oss, sier Olaisen.

Smeltevann fra Svartisen

Tilgang på rent, arktisk vann og perfekt temperatur året rundt gir optimale levekår for

flekksteinbiten i anlegget på Halså, som ivaretar fiskens komplette livssyklus fra rogn til ferdig produkt. Et viktig premiss for god kvalitet og god fiskehelse er bruken av store mengder kaldt og friskt vann med minimal miljøpåvirkning, som hentes fra 60 meters dyp. Det skjer ytterst i et fjordsystem med iskaldt smeltevann fra Norges nest største isbre, Svartisen, og sikrer en bærekraftig produksjon.

Planlagt underskudd

2023 ble et år med store endringer og vekst på alle fronter for Aminor AS, med økte inntekter, frisk kapital – og et planlagt underskudd. Inntektene var de høyeste i selskapets korte historie, og endte på 8.7 millioner kroner, opp fra 5.7 millioner i 2022. Også underskuddet vokste. Selskapet

endte opp med minus 27 millioner i regnskapet, men det har sin naturlige forklaring:

- Det henger sammen med fusjonen med Nordland Rensefisk AS som vi gjorde i fjor, der vi blant annet økte antall ansatte fra 8 til 18 årsverk. I tillegg gjorde vi en regnskapsteknisk nedskrivning på 11.6 millioner kroner på verdien av fisken vår.

Flaskehalsen borte

Så langt i selskapets tiårige historie har tilgangen på yngel vært en flaskehals. Fusjonen gir Aminor kapasitet, investeringsmidler og kompetanse til å fjerne dette problemet.

- Det er avgjørende for vår videre utvikling at vi sikrer forutsigbar tilgang på yngel. Det andre viktige punktet er å bygge et marked. Flekksteinbit er fremdeles et relativt ukjent produkt og det tar tid å komme seg inn i markedet.

- Hvem er kundene?

- Foreløpig har vi satset mest på

å levere til hoteller, restauranter og catering og vi gjør nå positive erfaringer både i Skandinavia, andre land i Nord-Europa, samt USA, forteller Håvard Olaisen.

Rigger seg for vekst

Med frisk kapital og tilgang på yngel i ryggen, er det naturlig å tenke offensivt – også i budsjettet for 2024. Produksjonen var i 2022 på 36 tonn og i 2023 på 59 tonn. I 2024 er ambisjonen på ca. 100 tonn.

- Vi er klare for å nå det målet. Det viktigste nå er at vi er rigget for en oppskalering av produksjonen, noe som vil medføre at vi vil ansette flere. Aminor er ennå et selskap i utvikling og dette er et langsiktig prosjekt.

- Når går dere med overskudd?

- Vi budsjetterer med et negativt resultat også i 2024. Hvis vi klarer å etablere oss i markedet og gjennomfører den planlagte oppskaleringen i 2026 og 2027, så vil et positivt driftsresultat være mulig fra rundt 2028. ▶▶

SONIC
KAIJO DENKI

Sonic Kaijo Denki SCS-60

- ⊙ Avansert småsonar passer i 8" rør.
- ⊙ 360° småsonar med full stabilisering på sending/mottak.
- ⊙ Eneste småsonar med 512 elementer.
- ⊙ Høy uteffekt, smal stråle og god skilleevne.
- ⊙ Ingen elektronikk i svinger, gjør kostnadene ved uhell betydelig lavere.

MOLTECH

"For the optimum catch"

sales@moltech.no - www.moltech.no

NOR-FISHING

Trondheim, 20 – 22 August 2024
Stand G-735

salsnes
Filter™

Filter for
akvakulturnæringen

- Slamhåndtering
- Brønnbåt
- Notvaskerier

salsnes-filter.com • firmapost@salsnes-filter.no

Fikk nei for 25 år siden. I dag er han sjef.

Arne Vilmar Larsen (47) startet i vinter i ny jobb i trålerrederiet Prestfjord AS – 25 år etter at han ikke fikk jobb der.

Av – Edd Meby

- Selskapets nye administrerende direktør har nemlig en veldig kort forhistorie med Holmøy-konsernet.

- For 25 år siden, mens jeg ennå var student, søkte jeg på jobb her, men ble blankt avvist av Ola Helge Holmøy. Det har han glemt, men jeg husker det godt, smiler Arne V. Larsen, som har god kjennskap til konsernet han nå er blitt en del av:

- Jeg kjenner jo godt til Prestfjord og Holmøy-konsernet og vet at folket her er opptatt av å skape verdier lokalt, og jeg er fascinert – og imponert – over hva de har fått til.

Full sesong

Rederiet Prestfjord ble etablert på Myre i Vesterålen i 1972 som partsrederi og ble drevet under forskjellige navn og eierskap fram til selskapet Prestfjord AS ble stiftet av Ola Helge Holmøy i 2001. Selskapet har i dag base i Sortland kommune og drifter frysetrålere «F/T Sunderøy», «F/T Prestfjord», «F/T Holmøy» og «F/T Langøy», med kvoter

for hvitfisk og reker og rundt 180 helårige arbeidsplasser. Når noen befinner seg i Nordsjøen på seifiske, ligger noen utenfor Svalbard etter torsk, mens andre er utenfor kysten av Troms og fisker torsk og hyse.

- Når båtene er nordpå, så leverer de her på Holmen hvor vi har vår egen fryseterminal og bunkers. Det gir effektiv drift, men også en del ringvirkninger og aktivitet lokalt, og det er en del av filosofien til selskapet, sier Larsen.

Fra BioMar

Han startet i sin nye stilling som administrerende direktør 1. februar og kommer til Prestfjord med bakgrunn som fiskerikandidat fra Universitetet i Tromsø i 2001 og 22 års fartstid i BioMar-systemet, både ved konsernets hovedkontor i Danmark og som direktør for fabrikkdriften i Norge.

- Jeg har hatt det veldig bra i BioMar, fått lov til å vokse med selskapet, feile og utvikle meg – og hadde nok ikke skiftet jobb om ikke Knut Holmøy hadde tatt kontakt med meg.

- Hvordan har den første tiden i Prestfjord vært?

- Jeg har brukt tiden til å bli kjent med folk og til å sette meg inn i faget fiskeri, der jeg har mye å lære. Men her er det mye flinke folk på alle plan, driften går sin gang, så får jeg heller sette mitt preg etter hvert.

Gode priser

Den nye sjefen rapporterer om godt fiske sist vinter, og det trenger selskapet i og med at torskekvoteene er gått ned med 20 prosent.

- Høyere priser kompenserte for noe av dette, men kanskje ikke mer enn halvparten. I tillegg kom den generelle prisstigningen, så vi er avhengige av at prisene har steget slik de gjorde etter nyttår. Det er små marginer mellom suksess og fiasko. Store overskudd kan fort bli det motsatte, og vi kan ikke bli vurdert bare ut fra gode år som 2021, 2022 og 2023. Vi driver noe marginal-fiskeri hvor det har en verdi å holde båten i drift og lønne mannskapet, fiskeri som ikke nødvendigvis gir så mye igjen på bunnlinjen til rederiet.

Systemet fungerer

En hel næring har lenge ventet i spenning på regjeringens kvotemelding om hvordan ressursene i havet skal fordeles.

- Den legger opp til en kvotefordeling som bryter med det systemet vi har i dag, som i det store og hele har vært godt for norsk fiskerinæring. Ja, det er færre båter og færre fiskere, men endringene de siste tiår har gitt oss nyere og sikrere båter, bedre lønn til fiskerne og attraktive arbeidsplasser i alle flåtegrupper, mener Larsen.

- Det tok oss over 100 år, men endelig er det stas å være fisker! Vi tror ikke endringene regjeringen foreslår vil bygge samfunn langs kysten, tvert om. For Prestfjord og våre fiskere vil endringen i sum medføre et tap på flere millioner pr. år, men vi må uansett tilpasse

Arne: - Det er mye bra i kvotemeldingen, men regjeringen legger opp til en fordeling som bryter med det systemet vi har i dag, mener Arne V. Larsen, ny adm. dir. i Prestfjord AS.
Foto: Prestfjord

oss og gjøre det beste ut av de rammebetingelsene vi får tildelt.

Båt nummer 5?

På tross av dette er det en offensiv holdning i Holmøy-konsernet.

- Vi gjør en løpende vurdering om Prestfjord skal investere i en ny båt, men vi kan ikke ta lett på en investering på 700-800 millioner kroner når kostnadene går opp og kvotene ned. Men ja, ny båt er på vår ønskeliste, sier Arne V. Larsen. ▶▶

▶ Den nye sjefen rapporterer om godt fiske sist vinter, og det trenger selskapet i og med at torskekvoteene er gått ned med 20 prosent.

Vi kan tilby følgende tjenester:

- Innregulering av varme- og energianlegg
- Oppussing av bad
- Rehabilitering
- Sanitæranlegg
- Service på sanitæranlegg
- Serviceavtaler
- Sprinkleranlegg
- Vann og avløp
- Vannbåren varme
- Varmepumper

Lofoten Vann og Varme AS

Varige løsninger siden 1961

Haplast produserer høykvalitets vann- og avløpskummer, overvannsløsninger, kulverter og store tanker i polyetylen.

Vi kan levere store dimensjoner tilpasset kundens behov, med innvendig diameter opp til 3 meter. Produktene produseres med anerkjent KRAH-teknologi og leveres som komplette, installeringsklare løsninger - laget for å vare.

Besøk oss på www.haplast.no
Tlf. 777 11 220 post@haplast.no

Haplast

Sedimenteringstank for tunnelvaskevann, levert til E6 Kvævangsfjellet

LØDINGEN FISK

Produsert settefisk siden 2002

Årlig produserer over 4 million fisk av god kvalitet.

Truls Olsen • tlf: 900 28 144 • mail: truls.olsen@lodfisk.no
Adresse: Vestbygdevegen 1158 • 8412 Vestbygda

Fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss i Båtsfjord. Fiskeri- og havministeren deltok på åpningen av fabrikk til Lerøy.

at de foreslåtte normprisene gjorde det krevende å bruke fastpriskontrakter, som igjen kunne fått konsekvenser for bearbeidingsindustrien. Flere ordførere mente at det opprinnelige forslaget ikke gjorde at en rettferdig andel av verdiskapingen ble igjen i lokalsamfunnene. Dette tok vi også til oss, og gjorde endringer i fordelingsprofilen.

- Gir det noen fordeler som minister at du er fra Finnmark?

- Ja, det vil jeg si. Som finnmarking er jeg vokst opp rett ved det enorme matfatet i Barentshavet. Jeg har fått inn med morsmelka hvor viktig havet og fisken er og har vært for livet, verdiskaping og arbeidsplasser langs kysten. Jeg bruker å si, da jeg vokste opp, da «lukta det pæng» og det var fra Findus-fabrikk. Tidligere ordfører i Hammerfest, Alf E. Jakobsen, har vært min mentor i politikken. Han lærte meg mye om fiskeripolitikk.

Størst mulig verdiskaping

Da Sivertsen Næss i vinter avløste Cecilie Myrseth som statsråd i Fiskeri- og havbruksdepartementet, overtok hun også Norges ambisjoner om at fiskeri og havbruk skal vokse i verdi.

- Hvordan skal dette skje?

- Havbruksnæringen er verdifull for Norge. Den bidrar til bærekraftig matproduksjon og arbeidsplasser og aktivitet langs hele kysten, og er en bærebjelke i mange lokalsamfunn. Jeg mener at hovedmålet for havbruksnæringen må være at den skal gi størst mulig verdiskaping innenfor økonomiske, miljømessige og dyrevelferdsmessige bærekraftige rammer, samtidig som den sikrer lønnsom sysselsetting og aktivitet langs kysten. Hensikten med den kommende havbruksmeldingen er å presentere et helhetlig forvaltningssystem som legger til rette for å nå dette hovedmålet, og som bidrar til at næringsaktørene kan leve opp til den «samfunnskontrakten» som følger med å benytte felleskapets arealer og ressurser til matproduksjon, sier hun – og legger til:

Fiskeriministeren:

Syk fisk påvirker omdømmet

Nye sykdommer er en utfordring for oppdrettsnæringen, mener fiskeri- og havministeren.

Av – Edd Meby

- De aller fleste oppdrettere er opptatt av at de skal ha en frisk fisk som vokser godt og trives, men det er variasjon i næringen, og derfor også mulighet for bedring også på dette punktet, sier fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss i dette intervjuet med Nordnorsk Rapport.

- Gjør oppdrettsnæringen nok for å bekjempe sykdom på fisken?

- Det er i næringens egen interesse å ta hensyn til fiskens helse og velferd. Hvor godt man tar vare på fisken og om fisken har vært syk mye, påvirker omdømmet til næringen, som igjen kan påvirke muligheten for å selge fisken til både norske og utenlandske forbrukere, sier Sivertsen Næss, som innser at det er krevende å begrense smittespredning mellom anleggene, når smitten spres gjennom havstrømmene.

- Å bekjempe sykdom er en viktig og vanskelig jobb, som næringen og forvaltningen må

jobbe sammen for å få til. Gode vaksiner gjør at vi har fått bukt med mange av de sykdommene som var problematiske for 40 år siden og at det nesten ikke brukes antibiotika. Samtidig er det andre sykdommer som har blitt problematiske i den senere tid, der det verken finnes vaksiner eller gode behandlinger.

Ikke sutring

Ministeren fra Finnmark var ordfører i Hammerfest da den verste debatten raste om grunnrenteskatt, men oppfatter ikke oppdrettsnæringens kamp mot skatten som sutring.

- Nei, det er rimelig at næringsaktører forsøker å ivareta egne interesser. Samtidig blir det feil å skjære hele oppdrettsnæringen over samme kam. Noen av innspillene har etter min mening vært litt for langt ute. Samtidig er det flere aktører som har hatt seriøse og veloverveide innspill. Disse har vi vurdert, og i noen tilfeller gjort endringer sammenlignet med den opprinnelige innretningen. Eksempelvis ville vi ikke opprettet et pristråd hvis ikke næringen hadde påpekt

Arnøy Laks AS

Lauksundveien 139
9194 Lauksletta
Tlf.: 77 77 79 70
www.arnoylaks.no

- Havbruksutvalget viste til at det ikke er hvor mye fisk som produseres, men hvordan den produseres, som er av størst betydning for miljøpåvirkningen. De påpekte også at de individuelle insentivene til å sikre tilstrekkelig god miljøtilstand ikke er sterke nok i dag. Dette er tydelige budskap som vi vil følge opp.

Side om side

En av de mest betente sakene ministeren har på sitt bord er arealkonflikten mellom fiskeri og havvind. Kan disse leve side om side utenfor kysten av Nord-Norge?

- Regjeringen vil legge til rette for mer havvind. Det er helt nødvendig for at vi skal få mer fornybar energi. Så er vi tydelig på at det ikke skal gå på bekostning av én av våre absolutt viktigste naturressurser; fisken. Jeg er ikke i tvil om at vi skal klare dette på en god måte. Ser vi på samspillet mellom fisket og seismikk-undersøkelser i petroleumsnæringa så var ikke det uproblematisk tidligere. Når vi i dag kan si at ting har blitt bedre, skyldes det to ting: Kunnskap og kommunikasjon. Det er viktig for regjeringen å legge til rette for god sameksistens til havs, og i næringsplanen for norske havområder presenteres 10 overordnede prinsipper for arealbruk til havs.

Sivertsen Næss legger vekt på at direktoratene og instituttene på begge disse områdene bruker stadig mer ressurser på å styrke kunnskapsgrunnlaget. Ikke minst deler de denne kunnskapen med hverandre. Fiskeridirektoratet sitter på et stort, og stadig bedre, datagrunnlag over hvilke fartøytyper

som fisker hvor og når. Havforskningsinstituttet har fått digitalisert ulike gytekart, og jobber med stadig mer avanserte prosjekt for å kartlegge hvordan fisk reagerer på støy. I tillegg har ulike interessegrupper mulighet til å komme med innspill til hvilke områder som egner seg og ikke.

Mer til de minste

Marianne Sivertsen Næss ble minister rett etter at den omdiskuterte kvotemeldingen ble lagt frem i januar i år, og tar omveier rundt spørsmålet om hun er fornøyd med hvordan meldingen legger opp til å fordele ressursene mellom den havgående flåten og kystflåten.

- Regjeringen fikk gjennomslag i Stortinget for flere tiltak som sikrer at den minste kystflåten fortsatt skal ha en spesiell rolle i kvotesystemet for å ivareta bosetting, bearbeiding og sysselsetting i kystdistriktene. Kvotegrunnlaget til kystflåten under 11 meter styrkes.

Fordelingsmekanismen med trålstigen gjeninnføres. Det betyr mer kvote til de minste fartøyene i tider med lave torskekvoter, slik vi har nå. Vi fikk også gjennomslag i Stortinget for å ta kvoten til åpen gruppe som en avsetning «fra toppen». Det betyr at både trål- og konvensjonell gruppe må bidra med kvoter til åpen gruppe, svarer hun.

- Når det gjelder fordeling av ubrukt og tilbakeført tredjelandskvote så er den fordelt for 2024. I år gjorde regjeringen en politisk prioritering av den minste flåten. Av 2800 tonn torsk fikk åpen gruppe og lukket gruppe under 11 meter 1000 tonn hver. Dette spørsmålet

Fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss besøker sjømatmessen Seafood Expo Global 2024 i Barcelona.

Fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss i møte med Hovard Wøhni, som akkurat har startet som fisker, og Ken Jørstad, på moloen i Vardø under aksjonen.

avklares i forbindelse med de årlige fiskerireguleringene som fastsettes før jul hvert år, og den til enhver tid sittende fiskeri- og havminister har et handlingsrom i denne fordelingen. ▶▶

Laks av beste kvalitet fra Ytre Helgeland

KOBVVÅGLAKS AS

VI LEVERER ÅR ETTER ÅR

8850 Herøy - Mob. 905 85 478 - post@kobbvåg.no

Vi pumper alt som flyter, også det som knapt nok flyter

Reime & Co – Jernbanevegen 21, 4365 Nærbø – www.reime.no – Tlf.: 51 79 19 00 – post@reime.no

EU trenger mer kunnskap om Nord-Norge

- Her nede i Brussel vet de lite om Nord-Norge, og det er ikke så rart, mener Nils Kristian Sørheim Nilsen. Foto: Privat

- Og Nord-Norge trenger å følge bedre med på hva som skjer i EU. Det mener Nils Kristian Sørheim Nilsen.

Av – Edd Meby

Nilsen er leder av Nord-Norges Europakontor i Brussel og bruker store deler av sin tid til å øke kunnskap og kompetanse – begge veier.

- Uansett hva vi måtte mene om EU, så gjøres det beslutninger her som i høyeste grad påvirker hverdagen for nordnorsk samfunnsliv og næringsliv. Det er viktig å ta dette inn over seg, mener han.

Tre eiere

Nord-Norges Europakontor ble opprettet i 2005 «for å fremme og forsterke nordnorske interesser i EU». Kontorets ansatte i EU-hovedstaden jobber daglig med EU-relaterte saker som Nord-Norge er opptatte av. Kontoret skal være et

kompetansesenter på EU og EØS, og gir praktisk og faglig hjelp til miljøer i Nordland, Troms og Finnmark. Kontoret skal spille inn nord-norske synspunkter til EUs politikktutvikling så tidlig i prosessen som mulig, og på den måten øke sjansene for å få gjennomslag, siden Norge ikke sitter rundt bordet når beslutninger tas. EU-kontoret har tre eiere, fylkeskommunene Nordland, Troms og Finnmark – samt seks partnere som er Nord Universitet, UiT, Norges Råfisklag, Salten Regionråd, Tromsø kommune og Rana Utvikling.

blant annet som politisk rådgiver, byrå i Tromsø kommune og prosjektleder i Innovasjon Norge og kom fra stillingen som direktør i næringsforeningen i Tromsø-regionen da han dro til Brussel. Han har også en doktorgrad om norsk havbruksnærings forhold til EU.

- Jeg har vel alltid vært over gjennomsnittet opptatt av Norges relasjoner til EU, sier Nilsen, som startet i jobben i 2017 og nå er inne i sitt andre årsmål som er på seks år.

- Er nordnorsk næringsliv opp-tatt av EU?

- Ja, det er mitt inntrykk, men vi skal huske på at 96 prosent av nordnorsk næringsliv er små bedrifter, og det er svært krevende for disse å følge godt nok med og være oppdatert på alt til enhver tid. Nylig hadde jeg et foredrag her for norske entreprenører og de sa de lærte masse. Ideelt skulle de hatt den kunnskapen fra før, men jeg skjønner at det er en utfordring. Nettopp derfor er det viktig å ha et kontor her.

Nord-Norge viktig

Fisk, havbruk, mineraler, energi; det er nok av viktige sektorer der det som skjer i Nord-Norge har interesse for EU, og omvendt:

Når 26 av 34 på listen over kritiske mineraler finnes på Nordkalotten så er det viktig hva Norge gjør for å utvinne disse. Ikke minst fordi Europa ønsker å gjøre seg mindre avhengig av Kina og Russland.

Samarbeid på Nordkalotten

Med fire ansatte sier det seg selv at det er en krevende jobb å nå frem med nordnorske perspektiver i EU-byråkratiet. Et konkret eksempel på dette er differensiert arbeidsgiveravgift, denne særnorske ordningen som i utgangspunktet bryter med EUs regler for statsstøtte. For å få unntak fra regelverket jobber EU-kontoret slik at ordningen kan vedvare i Nord-Norge.

Siden 2005 har Nord-Norges Europakontor samarbeidet med Nord-Sveriges Europakontor, og Europakontoret for Nord- og Øst-Finland, og har sammen dannet et nettverk som heter NSPA – Northern Sparsely Populated Areas.

- Vi har mange felles interesser, og det er en styrke å kunne samarbeide når vi skal nå frem i EU-systemet. Det åpner dører for oss.

Krevende for næringslivet

Nils Kristian Sørheim Nilsen har erfaring

Tid for sommerens opplevelser

Med fiber fra AKSA går du ikke glipp av årets store sportsbegivenheter eller familiens favorittserie!

Arrangerer Europadager i høst

Til høsten arrangerer EU-kontoret Årets Nordnorske Europadager.

Arrangementet er spredt over tre dager i tre nordnorske byer og har som mål å skape engasjement, heve kunnskapsnivået og fokusere på fremtida i nord.

Det hele skjer i Narvik 24. oktober, i Tromsø 29. oktober og i Vadsø 31. oktober. Det vil være ulike workshops, seminarer og debatter med mål om å gi faglig påfyll om EU og skape engasjement og interesse for å bedre utnytte mulighetene som EØS-avtalen gir.

Gjennom Nordnorske Europadager ønsker EU-kontoret å vekke engasjement for Europa og mulighetene som finnes for nordnorske aktører på kontinentet.

«Handlingsrommet i EU er på langt nær utfyllt, og store endringer i EUs politiske ambisjoner gjør at Europa og EU er og blir viktigere for regionen i årene fremover. Det åpner for at Nord-Norge kan ta enda større plass enn vi gjør i dag. Men for å komme dit trenger vi mer kunnskap og kompetanse om mulighetene som finnes», skriver kontoret på sin nettside.

Det store bildet

I det store verdensbildet har mye endret seg de senere år, både handelspolitisk, klimapolitisk og sikkerhetspolitisk. Selvforsyning og sikkerhet er plutselig blitt to sider av samme sak, og klimapolitikk er på vei til å trumfe alle andre argumenter. EU er svekket etter at Storbritannia meldte seg ut, men stålsatt av en samlende motstand mot Russland – og har nå muligheten til å samle seg for å stoppe de ytterliggående kreftene som vant frem under EU-valget nylig.

- Vi er fremveksten av et Europa som blir mer og mer selvforsynt, etter en epoke der fri verdenshandel sto sterkt. Dette preger all EU-politikk og får konsekvenser for Norge og Nord-Norge, sier Nils Kristian Sørheim Nilsen.

Trenger kunnskap

- Når forbrukere i Europa i stadig større grad tenker klima og bærekraft, så vil de vite hvor norsk fisk kommer fra, hvor den er fanget og hvordan den er behandlet og transportert. De kan fort sette krav til sporing som nordnorsk fiskeindustri er nødt til å forholde seg til, sier Nilsen.

Da er det ekstra viktig at beslutningstakerne i EU har kunnskap om Nord-Norge, mener han. Svaret er økt kunnskap og kompetanse.

- Her nede vet de lite om Nord-Norge, og det er ikke så rart. De vet enda mindre om Arktis. De tror det ikke bor folk der. Plutselig dukker det opp et krav i Europaparlamentet om at alt som er produsert nord for Polarsirkelen skal ha en egen merkeordning. Økt kompetanse er ekstremt viktig, slik at lignende ordninger ikke blir innført.

Nord-Norge overrasker

Derfor er det en del av jobben å ta EU-parlamentarikere og byråkrater med til Nord-Norge, slik at de selv kan se. Og lære. Da kan de bli overrasket over at de møtes av høyteknologi, moderne infrastruktur – og en hydrogenfabrikk i Berlevåg. Som forøvrig er etablert med 50 millioner kroner i EU-støtte.

- Vi har nordnorske miljøer som er blitt veldig dyktige på EU-relasjonene sine. Biotechbransjen og teknologimiljøene er på Bodø og Nordland fylkeskom-

mune er på offensiven, og Harstad kommune har fått tilført kompetanse, forskning og nettverk gjennom et prosjekt kalt GIFT. Og generelt er nordnorsk næringsliv blitt flinkere til å hente ut EU-midler.

Ny EU-debatt?

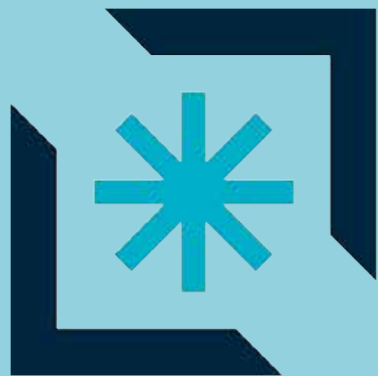
Mens det nordnorske Europakontoret må forholde seg til at Norge ikke er medlem, men har en EØS-avtale, er ikke EU et brennhett politisk tema, verken i Nord-Norge eller i den norske politiske debatt.

- Det virker ikke som om vi i Norge er modne for en ny EU-debatt. Dette er så betent at det er vanskelig å se for seg en saklig diskusjon. Vi ender fort i skyttergravene. I kampen mellom følelser og fakta vet vi hvem som vinner. I dag har snart halvparten av den voksne befolkningen i Norge ikke vært med på å ta et valg om vår tilknytning til EU, og det er jo litt synd - demokratisk sett, mener Sørheim Nilsen.

Når Norge ønsker å finne disse mineralene på havbunnen, så får vi ikke stjerne i boka i EU.

Når EU sier fy til å fiske i gyteområder, så kan det direkte ha konsekvenser for Lofotfisket.

Når Norge fortsatt deler ut konsesjoner for olje og gass i Barentshavet, så gir det en ripe i lakken i Brussel, der man vil ta en lederposisjon i det grønne skiftet.

CONSTELLATION COLD LOGISTICS NORDICS

TJENESTER

Fryselager Innfrysning & Tining Superkjøl Stuffing & Stripping Kjølager & Tollager Transport

VÅRE AVDELINGER

Rakkestad, Fredrikstad, Tønsberg og Gøteborg

constellationcold.com/no/norway

FRAMTIDEN SKAPES NÅ!

I over 100 år har vannkraften bygget industri og velferd i Norge. Sakte, men sikkert har vi opparbeidet oss verdifull kompetanse, slik at vi i dag er størst i Europa på fornybar energi.

Brusende elver og vannhjul hører fortiden til, tenker du kanskje?

Men fornybar energi har faktisk aldri vært så viktig for framtiden som nå. Det grønne skiftet er ikke lenger noe som ligger et sted langt framme – vi er midt i det nå.

Norge må omstilles, og det er evigvarende energikilder som vann, vind og sol som skal gi kraft til denne omstillingen.

Statkraft har allerede erfaringen som trengs. Derfor kan Norge fortsette å lede an inn i framtiden, og skape velferd og grønne arbeidsplasser.

Fornybar energi kutter nemlig ikke bare utslipp – det er også den mest lønnsomme løsningen på klimakrisen.

[STATKRAFT.NO/FRAMTIDEN-SKAPES-NA](https://statkraft.no/framtiden-skapes-na)